Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

гамнай 1921 оной ноябриин 21-һээ гарана | № 280 (14300) | 1973 оной ноябриин 29, четверг | Сэн 2 мүнгэн

НҮХЭР М. А. СУСЛОВ—ЛИТВАДА

ВИЛЬНЮС. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов ноябриин 27-до эндэ ерэбэ.

Энэл үдэртөө М. А. Суслов Каунас ошожо, В. И. Ленинэй хүшөөгэй дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табиба.

М. А. Суслов Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ хэмэл утаһанай заводто хүрэжэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаһан байна.

Удаань тэрэ Каунасай политехническэ институдай радиоэлектроникын ба автоматикын факультедүүдэй багшанартай, студентнэртэй уулзажа хөөрэлдөө, М. К. Чюрлионисой уран зурагай музейдэ орожо хараа.

Үдэһөө хойшо М. А. Суслов Каунасай районой С. Нерисэй нэрэмжэтэ колхоздо хүрэбэ.

Үдэшэлэн Вильнюстэ Литвагай КП-гэй ЦК-да М. А. Суслов Литвагай ССР-эй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаба. Литвагай КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, Литвагай КП-гэй ЦК-гай таһагуудые даагшад, партийна, совет хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, Прибалтийска сэрэгэй округой ба Улаан Тугай хоёр орденто Балтиин флодой хүтэлбэрилэгшэд уулзалгада хабаадаа.

ЭНЭДХЭГ-СОВЕТ ХАНИ БАРИСААН БАТА БЭХИ!

ДЭЛИДЭ ЕХЭ МИТИНГ БОЛОБО

ЛИ, ноябриин 27. ай тусхай корр.). эй ба Индиин гүрэнэй аар, Л. И. Брежневэй, Гандиин портредүүд, «Гандиин ба Неругэй рон Л. И. Брежневые лна!», «Энэдхэг-совет барисаан мандаха болгэһэн үгэнүүдтэй арантнууд ба плакаар гоёон шэмэглэгдэтэ урдын Улаан хэрэм й угаа ехэ талмай Индиин ниислэлэй н шахуу хүн зон мүсуглараа. Предприядай хүдэлмэришэд, тельственна эмхи зурдай алба хаагшад, тнүүд, соёлой холбоо а хүгжөөхэ энэдхэг-солгэмэй эдэбхитэд, оло демократическа эмдэй, профсоюзуудай эгшэд, парламентариэндэ ерээ.

ан хэрэмэй түүхэтэ й ба тэрэнэй эртэ урананууд дээрэ 1947 урбан үнгэтэй туг багдажа, Азида шэнэ анхай түрэнэй бии тухай бүхы дэлхэйн соносхогдоо бэлэй. Энэдхэг-совет хани барисаанай угаа ехэ митинг болобо. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневые угтаха талаар ниитэ Национальна комитедэй, Индиин ниислэлэй муниципалитедэй үүсхэлээр митинг зарлагдаһан байха юм.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаевые, бусад совет айлшадые митингдэ хабаадагшад удаан саг соо альга ташалгаар, амаршалгын үгэнүүдээр угтаа. Индиин Премьер-Министр Индира Гандиие, Индиин вице-президент Г. С. Патхакые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариие угтаха талаар ниитэ национальна комитедэй түрүүлэгшэ, Индиин Национальна конгресс гэжэ хүтэлбэрилхы партиин түрүүлэгшэ д-р Ш. Д. Шармые, Индиин правительствын гэшүүдые сутларагшад халуунаар амаршалаа.

Индиин вице-президент Г. С. Патхак митингые нээгээ. Тэрэ Индиин агууехэ хани бологшо Л. И. Брежневые халуунаар амаршалаад, энэдхэг-совет хани барисаан хоёр ороной правительствануудай хоорондохи саг үргэлжын холбоо барисаагаар хизаарлагдадаг бэшэ юм гээд хэлээ. Энээнэй онсо шэнжэнь гэхэдэ, хоёр арадай хоорондохи хани холбоон хододоол хүгжэжэ байдаг. Индидэ бүхы бэрхэтэй хэсүү үе сагай тохёолдоходо Советскэ Союз Индиин арадай талада ходо доол байдаг гээд Г. С. Патхак онсолон тэмдэглээ.

Дели городой мэр К. Н. Сахнида вице-президент үгэ үгэбэ.

Л. И. Брежневтэ Делиин хүн зоной хүргэһэн амаршалгые Индиин ниислэлэй мэр уншаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьта хандахадаа, тэдэнэр иигэжэ бэшэнэ:

Делиин эрхэтэд арбан хоёр жэлэй урда тээ түүхэтэ Улаан хэрэмэй ханануудай дэргэдэ Таниие амаршалха зол хубитай байгаа һэн. Мүнөө Индиин ниислэлэй хэдэн зуу мянган хүн зоной зүгһөө «Айлшалагты!» гэһэн хани халуун үгэнүүдые бидэнэр Танда дахяад хэлэнэбди. «Дели — дэлхэйн эртэ урдын ниислэлнүүдэй нэгэн байхаһаа гадна, харин хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи олон элитэ ехэ ушарнуудтай холбоотой түбэй газар болоно. Мүнөө энэ городто элдэб олон арад үндэһэтэнэй түлөөлэгшэд ажаһууна, тиимэһээ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, Таниие Индиин бүхы олон миллион тоото арадай зүгһөө, манай ороной бүхы заха булангуудай түлөөлэгшэдэй зүгһөө мүнөө угтажа байнабди гэжэ хүсэд этигэлтэйгээр хэлэжэ бидэнэр шадаха байнабди.

Хүн түрэлтэнэй дэбжэлтые хангахын тулада бүхы нацинуудай хоорондоо хани барисаатай, харилсаа холбоотой, үтэеэ ойлголсодог байхань шухала гэжэ бидэнэр бүрин хүсэдөөр этигэнэбди. Манай хүтэлбэрилэгшэдтэй Танай хэжэ байһан хөөрэлдөөнүүд угаа амжалтатай байха, манай оронуудай хоорондо тогтоһон хани барисаан, харилсаа холбоон үшөө эдэ хэлсээнүүдэй эсэстэ ехээр бэхижэхэ гэжэ найдажа байһанаа бидэнэр элирхэйлэн мэдүүлнэбди.

Манай гүрэнүүдэй хоорондо тогтоһон харилсаанууд гансахан лэ манай арадуудай аша туһада тааралдана бэшэ, харин эдэ харилсаанууд тус райондо эб найрамдал хангахын тулада, бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи байдалые бүри тогтууритай болгохын тулада шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Уласхоорондын оршондо манай хоёр ороной байгуулдаг харилсаа холбоон, бүгэдэ ниитын эб найрамдал, үнэн зүб байдал хангаха зорилготой харилсаа холбоон Индидэ танай аяншалгаһаа уламжалан, шэнэ шатада хүгжэн гараха гэжэ найдажа байһанаа бидэнэр элирхэйлэн мэдүүлнэбди гээд бэшэг соо саашадаа хэлэгдэнэ.

Совет арадай ямар ехэ амжалтануудые туйлаһыень бидэнэр нюдөөрөө харан этигэжэ шадаха байнабди. Арадтаа алба хэхэ хэрэгтэ өөрынгөө бүхы хүсэ шадалые, эршэ зоригые г-н Генеральна секретарь, Та дайнайшье жэлнүүдтэ, амгалан байгуулалтынишье жэлнүүдтэ зорюулдаг байнат.

Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, дэлхэй дээрэ энхэ амгалан, хүршэ һайн оршон байдал хангаха хэрэгтэ Танай өөрынтнай оруулһан туһа нэмэриин угаа ехэ удха шанартай байһые «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын ленинскэ шан Танда олгоһон ушар гэршэлжэ үгэнэ.

Совет арадта гүнзэгы ехэ хүндэтэйгөөр, дуратайгаар бидэнэр ханданабди тэрээндэ энхэ һайнаар һалбаран хүгжэхыень бидэнэр хүсэнэбди. Г-н Брежнев, Таниие манай газар дээрэ амаршалхадаа, ехээр баясажа байһанаа бидэнэр дахяад элирхэйлнэбди гээд Делиин хүн зон мэдүүлнэ.

Амаршалгын энэ бэшэгые Л. И. Брежневтэ Индиин ниислэлэй мэр митингдэ хабаадагшадай альга ташалган доро барюулаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь хадаа хани халуунаар угтаһанайнь түлөө городой мэртэ баясхалан хүргөөд, Индиин ниислэлэй хүндэтэ айлшадай дэбтэр дээрэ гараа табяа.

Л. И. Брежневые угтаха талаар ниитэ национальна комитедэй түрүүлэгшэ, Индиин Национальна конгресс гэжэ хүтэлбэрилхы партиин түрүүлэгшэ д-р Ш. Д. Шарма трибунын дэргэдэ ерэнэ.

Инди Советскэ Союз хоёрой хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбооe бидэнэр үндэрөөр сэгнэнэбди гээд тэрэ хэлээ. Колониальна дарлалтаһаа уламжалан, тохёолдон үлэһэн хүндэ хүшэр байдалһаа гарахые эрмэлзэдэг хүгжэжэ эхилһэн оронуудтахи хэдэн миллион хүнэй этигэл найдабариие энэ хани барисаан толотуулан гэрэлтүүлнэ.

Мүнөөдэр бидэнэртэ түүхэтэ үдэр болоно, юуб гэхэдэ, амгалан ба хани ёһоор манайда айлшалжа ерээд байһан, бидэнтэй хани барисаата ороной элитэ ехэ ударидагшые бидэнэр амаршалха зол хубитай байбабди. Энэдхэг-совет хани харилсаанай хүгжэлтэдэхи шэнэ шатада Индиин Премьер-Министр Индира Гандиин ба КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эхи табиһанда бидэнэр золтой байнабди.

Индидэ тохёолдоһон бүхы бэрхэтэй хэсүү үе сагуудта Л. И. Брежневэй хүтэлбэреэр совет арад энэдхэг арадта хани халуунаар хододоол туһаламжа үзүүлдэг байгаа. Бокарадахи металлургическа завод, Матхурта нефть шанаржуулдаг заводой барилгын эхилһэн ушар Индиин экономикые хүгжөөхэ тухай Советскэ Союзай үнэн зүрхэнһөө һанаагаа табидаг байһые гэршэлжэ үгэнэ.

Дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын тулада энэдхэг-совет хани барисаа бэхижүүлхэ бүхы юумэнүүдые хэхэ гээшэ манай зорилго болоно. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хүндэлэлдэ зорюулагдаһан энэ угаа ехэ митингые гансахан лэ Делиин хүн зон эмхидхээ бэшэ, харин бүхы Индиин түлөөлэгшэд эндэ ерэһэн байна. Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд болон арадые хүндэлдэг, тэдэндэ хани ёһоор хандадаг байһанаа элирхэйлэн мэдүүлхын тулада тэдэнэр Улаан хэрэмэй ханануудай дэргэдэ ерээ гээд Ш. Д. Шарма үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневтэ үгэ үгтэбэ.

Угаа ехэ талмай дээрэ халуун альга ташалган нэмэрээ. «Эб найрамдал, хани барисаан!» гэһэн юрөөлнүүдые сутларагшад табяа.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

тэ господин вицеент!

тэ госпожа премьертр!

дхэлэй комитедэй хүнсподин түрүүлэгшэ!

тэ господин мэр!

тэ нүхэд!

нэр, Советскэ Союзай эгшэд таанадтай, Инниислэлдэ ажаһуугшадуехэ, эрхэ сүлөөтэ н эрхэтэдтэй уулзажа даа баяртайбди. Бинай, совет арад тухай элгэдэһэн хани халуун дэйтнай түлөө үнэн эй баясхалан хүргэнэб. хүнүүд таанадта мүн нэ халуун мэдэрэлтэйүнэн зүрхэнһөө хандаТиин хани барисаата арадта аха дүүгэй мэндээ хүргэнэ!

ниһээ урда Индидэ ха зол намда тудаЭнэ ушар 12 жэаана болоһоншье һаань, үлөөтэ Индиин арадай алай дабтагдашагүй, эн һайхан үзэгдэлдэндэмни мүнөөшье ажа байһан мэтэ бай-

тэрэ үедэ танай карта дээрэһээ коломын шэбээлһэн һүүлуламтанууд һалгаагдаДаман болон Диу Индиин национальна гэгдэн намилзаа һэн. н газар дээрэ бүгэдэ зоной баярлан хүхиһэн ууд мартагдашагүйл! раста, Делидэ, Кальболоһон олон мянган хабаадалгатай митингсэдьхэл хүдэлгэмэ байдал, Бомбейн техническа институдай ауинууд соо сугларһан н хүбүүд, басагадай шарайнууд һанагдана. швартахи үрэмдэлгын энүүд, Нейвельдэ бариг байгаа электростанэрнүүд, мүн Агра боДжайпурай эртэ урда ордон байшангууд һаороно.

энэй элитэ ажал агша Джавахарлал Неуулзажа, үни удаан дэһэн тухайгаа, тэрэ гайхамшаг сэдьхэлые анаа мартаагүйб. Энэ Индиин арадай энэрхы н, агууехэ зүрхэ сэдьгүн сэсэн ухааень абаһан, арадайнгаа даанхай • байдал, дэбтээшэ эрмэлзэлыень алдээ шэнгээһэн хүн

р нэгэн оронтой анха шынхиеэ танилсахадаа шье сэдьхэл зүрхэн доТэрэ орондо дахин аань, шэнэ мэдэрэлтүрэжэ, ороной болон онойнь байдалда болоайн һайхан хубилалтае хурсаар мэдэрхэ арлодог юм. Мүнөө бидээдэ ерэхэдээ, гол түлэб ороной хүтэлбэрилэгхэлсээ хэхэ, харин соогуур ябахагүй гэжэ н байнабди. Гэбэшье ой минии холбоон хэтаһараагүй юм гэжэ зүрхэнһөө хэлэжэ шабайнаб. Эдэ бүхы жэлээ бишье, минии нүхэд Индиин хүгжэлтын хой анхаралтайгаар адагаража, танай амжалта да баярлажа, урдатабигдаһан али бүхы зо болон асуудалнуудые дүтын нүхэдэй зорилго харадаг һэмди. Тиин Индиие харахадаа, Инагшаа дабшана, Инди ерээдүй тээшэ эрмэлзэнхэйл! — гэжэ бата найдамтайгаар хэлэжэ шадаха байнабди.

Үсэгэлдэр Премьер-Министр госпожа Индира Гандитай хэлсээгээ эхилээбди. Манай оронуудай үмэнэ ажабайдалай табиһан шэнэ асуудалнуудые хамтаараа хаража үзэхэ, Совет-Индиин харилсаа холбооe үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ тушаа саашанхи алхамуудые хараалха, манай арадуудай аша туһада, эб найрамдалай аша туһада хамтаараа саашадаа ажаллаха зүйлнүүдые тодорхойлхо гэжэ хэлсээбди. Госпожа Индира Ганди болон Индиин правительствын бусад түлөөлэгшэдтэй хэжэ байгаа эдэ хэлсээнүүднай хэзээ хэзээнэйхидэл адли амжалтатайгаар, үрэ ехэтэйгээр үнгэржэ байна гэжэ, хүндэтэ нүхэд, таанадтаа хэлэхэ байнаб.

Манай хоёр ороной дунда олон жэлэй туршада тогтоһон харилсаан хадаа эбтэй эетэйгээр зэргэ оршолгын үльгэр жэшээ мүн гэжэ Советскэ Союз болон Индиин түлөөлэгшэд тоолоно. Энэнь тон зүб. Энэ болбол ниитын элдэб байгуулалтатай хүршэ хоёр гүрэнэй эбтэй эетэйгээр зэргэ оршолго, амгалан байдал сахиха, али алиндаа ашатай туһатай байха гэһэн эрмэлзэлгээр батадхагдаһан, үнэн сэхэ, зүб зүйтэй зэргэ оршолго юм.

Энэ үндэһэн дээрэ бии болоһон Совет-Индиин харилсаан жэл ерэхэ бүри улам ехэ бодото тодорхой материальна үрэ дүнтэй байжа, оюун ухаанай талааршье үнэтэ үрэ дүн асарна. Индиин болон Советскэ Союзай олон миллион хүнүүдэй сэдьхэл зүрхэндэ шэнгэһэн үрэ айхабтар һайнаар гаража, Совет-Индиин хани барисаанай гүн зүнзэгы уг заншалнууд бүрилдэжэ байнхай. Манай хани барисаан Бхилайн домнонуудай дүлэн соогуур хатуужажа, дэлхэй дээрэ амгалан байдал, үнэн зүб хэрэг болон арадуудай эрхэ сүлөөе мандуулха ябадалда зорюулһан Советскэ Союз Инди хоёрой хамтын хүсэлэл оролдолгын ашаар шэнэ удхатай болобо. Энээнэй ашаар ерээдүй тээшэ шэнэ харгы замууд татагдана. Манай оронууд улам олон студентнэрээ андалдажа һургадаг болонхой, искусствын талаар үхибүүднай улам дүтын холбоотой болонхой, мүн бусадшье хамтын зүйлнүүд бии.

Агууехэ хоёр ороной арадуудые нэгэдүүлһэн һайн һайхан холбоо харилсаан, тэдэнэй хэр зэргэ бэе бэеэ хүндэлдэгынь, бэе бэедээ хэр дуратай байһаниинь, бэе бэедээ хэр ехээр талархадагынь элдэб оршон байдалда — уласхоорондын харилсаанай намдуу аали үедэшье, дошхон шэрүүн үедэшье шалгагдаһан байха юм. Тиин манай хани барисаан энэ шалгалтые эрхим һайнаар дабан гараа гэжэ бата найдамтайгаар мүнөө мэдүүлхэ эрхэтэйб гэжэ һананаб. Энэ хани барисаамнай манай арадуудта аргагүй үнэтэй зүйл боложо, манай хоёр ороной ниитэ зорилгонуудые, манай оронуудай аюулгүй байдалыешье гэхэдэ хамаагүй — хангаха зүйл болонхой юм. Мүн хани барисаамнай бүхы дэлхэйн энхэ тайбан байдалда үнэтэй сэнтэй зүйл байһанаа баталан харуулаа.

Тобшоор хэлэхэдэ, манай хани барисаан, манай холбоо харилсаан бодото байдалда һайнаар шалгагданхай гээшэ. Тиин Советскэ Союз Инди хоёрой хүтэлбэрилэгшэд энээнһээ уламжалан гараһан зохихо тобшолол хэжэ, тэрэниинь арадуудна халуунаар һайшаагаа. Бидэнэр эб найрамдал, хани барисаан болон холбоо харилсаан тухай договор баталжа, дээдэ зэргэдэ хүрэһэн һайн һайхан харилсаагаа тиигэжэ батадхаһан байнабди. Совет-Индиин харилсаае хүгжөөлгэдэ шэнэ үе шата эхилээ. Һайн һанаатайгаар, амгаланаар зэргэ оршодог заншалнай гүн гүнзэгы, нягта хани барисаан болон хүгжэжэ, али бүхы талаар эдэбхитэй харилсаан эрхилэгдэжэ байна.

Манай хоёр ороной баталһан договор компасто адли юм. Тэрэнэй стрелкэнь ерээдүй тээшэхи шэглэлые заана. Энэ зүб хараа шэглэл гэжэ бидэ этигэнэбди. Энэ манай хоёр ороной арадуудай үндэһэн аша туһада тааралдана. Манай хоёр ороной хоорондын харилсаае саашадаа улам гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ гэжэ хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй эрид шиидэнги байһые эдэ үдэрнүүдтэ госпожа Индира Ганди болон Индиин бусад ажал ябуулагшадтай хэһэн хөөрэлдөөмнай шэнэ хүсэтэйгөөр харуулба.

Инди СССР хоёрой гансал политическэ харилсаан бэшэ, харин экономическа холбоо харилсаанииинь улам бэхижэжэ байна гэжэ баярлан тэмдэглэмээр.

Мүнөө үеын экономико байгуулха, орон дотор индустриализаци бэелүүлхэ гэһэн шухалын шухала зорилгын Индиин залуу республикын үмэнэ табигдахадань, Советскэ Союз зэбсэг түхеэрэлгэ урьһаар үгэжэ, өөһэдынгөө мэргэжэлтэдые эльгээжэ, мүн Индиин хүдэлмэрилэгшэдые һургажа, энэ хэрэгтэнь шадал зэргээрээ туһаламжа үзүүлһэн байгаа.

Хүндэтэ нүхэд! Митингдэ хабаадаһан хүндэтэ зон!

Манай дүй дүршэл, манай эрдэм мэдэсэ, манай ажал хүдэлмэри орон дотороо индустриализаци бэелүүлхэ гэһэн ехэ зорилгоёо шиидхэхэдэтнай туһална гэжэ совет хүнүүд баяртайгаар мэдэрнэ.

Совет-Индиин экономическа холбоо харилсаанай түрүүшын үрэ болохо Бхилайдахи заводой хүдэлжэ эхилхэдэнь, бидэнэр таанадтаи хамта ехээр баярлаа бэлэйбди. Харин мүнөө Зүүн Урда Азида эгээл томо металлургическа гигант — Бокарадахи завод һаяар бүхы хүсөөрөө хүдэлжэ эхилхэсэ байна. Энэ завод жэл бүри 10 миллион тонно булад хайлуулха юм. Танай бусад заводуудай үйлэдбэрилһэн буладтай хамта энэ булад Индиин шэнэ барилга болон заводуудые өөрын металлаар хангаха хэрэгтэ зорюулагдаха бшуу. Мүн оронииинь индустриализацилха хэрэг түргэдхэхэдэ туһа болохо юм.

Һаяшаг энэдхэг болон совет мэргэжэлтэдэй хамтын оролдолгоор Гуджарат штадта нефть олдоо һэн. Харин мүнөө энэ үнэтэ продукци гурбан миллион гаран тонно хэмжээгээр эндэһээ абтадаг болонхой. Матхурта мүнөө баригдажа байгаа нефть нэрэлгын томо шэнэ комбинат зарим хубидаа мүн лэ Индиин болон совет хүнүүдэй хамтын оролдолгын үрэ юм.

Эдэ мэтын лэ хамтын тодорхой ажал хүдэлмэридэ совет хүнүүд болон индиинхидэй бодото хани барисаан хатуужадаг. Ажалша хүнүүдэй иимэ хани барисаанһаа бата, үнэн сэхэ ондоо юумэн байхагүй.

Манай оронууд али алиндаа ашатай туһатай, адли тэгшэ эрхэтэйгээр хэгдэдэг худалдаа наймаанай булюу һайн талыень эдэбхитэйгээр ашаглана. Һүүлэй арбан жэлэй туршада Советскэ Союз Инди хоёрой хоорондохи эд товарай эрьесэ дүрбэ үлүүтэй дахин ехэ болоо. СССР болбол Индиин эд товараа худалдадаг гол оронуудай нэгэн болонхой, харин Советскэ Союзай гадаадын худалдаа наймаанда танай орон ехэ һуури эзэлбэ. Тиигээдшье худалдаа наймаамнайшье урданайхидал адли бэшэ болонхой. Мүнөө Советскэ Союзай Индиһээ худалдажа абадаг эд товарнуудай хахадһаа үлүүнь танай залуу промышленностиин продукци юм. Индиие дулдыданги байдалтай занданьүлөөхые хүсэгшэд манай энэ худалдаа наймаандамнай дурагүйтэнэ ёһотой. Харин бидэнэр, совет хүнүүд, эндэ болоһон хубилалтада үнэн зүрхэнһөө баярланабди, Индиин экономическа талаар бэеэ даанхай байдалтай болоһондонь баярланабди.

Манай хоёр ороной худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэйень элитэ. Энэ талаар ашаглагдаагүй арга боломжонууд олон. Гэбэшье гансал худалдаа наймаан гол шухала гэбэл буруу болохо ха. Манай һанахада, жэшээнь, Советскэ Союз Инди хоёрой хоорондо үйлэдбэриин талаар али алиндаа ашагтай туһатай хэрэг эмхидхэхэ тухай бодожо үзэбэл һайн бэлэй. Манай хоёр оронууд ажал хубаарилгын болон хамжаанай үндэһөөр нэгэдэжэ, манай ажахынуудта нэмэлтэ зүйлнүүдые хамтаран үйлэдбэрилхэ хэрэг эмхидхэжэ болохо байгаа.

Мүнөө эхилээд байһан Совет-Индиин хэлсээнэй үедэ энэ һанамжа зүбшэгдэжэ байна. Экономико, эрдэм ухаан болон техникын талаар холбоо харилсаагаа тогтууритай, удаан саган шэнжэтэй болгохо, наада захань ойрын 15 жэлэй туршада тэрэнэй хүгжэхэ гол шэглэлнүүдые тодорхойлхо тушаа бодомжолжо байнхайбди. Энэ хэрэг манай хоёр орондо туһатай, совет хүнүүдтэшье, индиинхидтэшье туһатай байха гэжэ этигэнэбди. Һайнаар бодомжолжо үзөөд, тааруу зохидоор эмхидхэһэн манай экономическа холбоо харилсаан Индиин экономикые дэбжээхэ, тиигэжэ арад зонойнь ажабайдалые һайжаруулха нэгэ нүхэсэл боложо үгэхэ юм.

Хүндэтэ нүхэд! Замбуулинай дайда руу хүн түрэлтэндэ зам гаргажа үгэһэн Юрий Гагарин «газартахи» түрүүшын аяншалгануудайнгаа нэгые Инди руу хэһэн юм гэжэ таанадай олонхид һанана ёһотойт. Эндэ, танай газар дээрэ, 12 жэлэй урда тээ Юрий Гагарин замбуулинай захагүй дайдые шэнжэлхэ тушаа манай хоёр ороной харилсан ажаллаха тухай һайхан бодолнуудаа хэлээ һэн. Мүнөө эдэ бодолнуудынь бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна. Замбуулинда гаргадаг совет ракетын хүсөөр Индиин хэмэл одониие табиха тухай манай оронуудай правительстванууд үгэеэ ойлголсоо. Энэ хэлсээн олон талаараа гүн гүнзэгы удхатай юм. Хорин табан жэлэй туршада Индиин ямар ехээр хүгжэһэн тухайнь тэрэ гэршэлнэ. Мүн манай холбооной саашадаа ямар ехээр хүгжэхэ хараатай байһыень энэ хэлсээн харуулна. Гансал замбуулинда бэшэ, харин атомна энергиин, электроникын талаар, мүн бусад олон һалбаринуудта холбоотой боложо болохо байна бшуу.

Манай харилсаанууд хадаа социализмын дэлхэйн болон национально - сүлөөрэлгын хүдэлөөнһөө мүндэлһэн дэлхэйн хоорондын агууехэ холбооной үнэншэмэ тодо гэршэнүүдэй нэгэн мүн.

Советскэ Союзай Коммунис парти, Совет гүрэн национальна эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэлшэдэй талада хододоо байһан, мүнөөшье тэдэниие дэмжэнэ. Иимэ политическэ хараа шугам манай бүхы үзэл бодолһоо дулдыдан гарана. Манай үзэлөөр, хүн гэээшэ хүниие дарлахагүй, нэгэ наци нүгөө нациие мүлжэн дарлаха ёһогүй юм. Энэ политическэ хараа шугам манай социалис обществын уг шанарһаа дулдыдан гарана. Манай орон дотор зуу гаран наци болон национальностьнууд эбтэй эетэй бүлэ боложо ажаһууна. Энэ хараа шугамнай манай партиин программаар баталагданхай юм. Тэрээн соо иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Колониальна болон колониальна шахуу мүлжэлгэ дарлалтаһаа мултарһан арадуудтай аха дүүгэй ёһоной холбоо байгуулха гэээшэ манай уласхоорондын политикын эгээл шухала гол ёһонуудай нэгэн гэжэ КПСС тоолоно».

Нёдондо жэлдэ Инди бэеэ даанхай байдалтай болоһонһоо хойшо 25 жэлэйнгээ ойе баяр баясхалантайгаар тэмдэглээ һэн. Һүүлэй 25 жэл хадаа гансал танай ороной ажа байдалда агууехэ үе бэшэ юм. Энэ болбол бүхы бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ национально - сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй илалта түгэлдэрөөр дабшаһан үе мүн. Тэдэ хүсэнүүд 70 гаран оронуудта гүрэнэй засаг гартаа абаа.

Элдэб оронууд элдэб замаар хүгжөө. Гэбэшье социальна талаар шэнэлэлтэ хубилалта хэнтүйгөөр, нациие үнэн бодотоор һэргээн хүгжөөхын аргагүй гэжэ ажабайдал харуулаа. Мүн национально - сүлөөрэлгын революцинуудай хүгжэхэ тума тэдэнэй империализмда эсэргүү демократическа шэглэлынь улам элирэн харагдана.

Национально - сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй булагууд тус тус оронуудай өөһэдынь хүрьһэн дээрэ орьёлон гарадаг. Гэбэшье эдэ булагууд саашадаа үргэн урасхал болон урдажа, бодото интернациональна хүсэн болодог. Тиимэһээ мүнөө национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн хубилаа гэжэ хэлэхэһээ гадна, тэрэ хүдэлөөнэй нүлөөн доро дэлхэй хубилжа байна гэжэ хэлэхэ эрхэтэйбди. Олон мянган хүнэй үлэсхэлэн хооһон байлгые усадхаха, гээгдэнги, үгытэй ядуу байдалые усадхаха гэһэн зорилгые сүлөөрһэн оронууд бэелүүлжэ эхилээ. Харин бүхы дэлхэйн хүн зоной ехэнхи хубиин ажаһуудаг нютагуудта энэ зорилго бэелүүлэгдэжэ эхилбэ ха юм. Тиимэһээ энэ хадаа айхабтар ехэ, бүхэдэлхэйн шухала удха шанартай зорилго байһаниинь элитэ. Тэрэ зорилго шиидхэхые хүн түрэлтэн бүхыдөө хүсэнэ.

Дэлхэйн географическа карта шэнэ будагуудаар бүрхөөгдэбэ. Мүн дэлхэйн социально-политическэ түхэл шарайшье хубилаа. Дэлхэйн ниитын хүгжэлтэ айхабтар хүсэтэйгөөр түргэдэбэ. Эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэхэ бүхы абьяас зоригоо залуу гүрэнүүд уласхоорондын байдалда хандуулба.

Гэбэшье иимэ ябадалтаи эсэхэ дурагүй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүсэтэ долгиие тогтоон замхааха дуратай хүсэнүүд үшөөл бии гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Иимэ хүсэнүүдэй бии байһан ушарһаал Вьетнам арад аяар хэдэн арбан жэлэй туршада гадаадын империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө баатарлиг тэмсэл хээ ха юм. Индохитадай бусад арадуудай хэрэгүүдтэ гадаадаһаа хамааралсаха ябадал үшөөл болёодүй. Араб газар нютагууд булимтарагшадай һабарһаа үшөө мултараадүй. Португалиин колониинуудай арадуудай тэмсэлые шуһан соо шинхаха һэдэлгэнүүд үшөө үргэлжэлһөөр. Родезиин, Урда Африка болон Намибиин үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг засаг захиргаанууд дэлхэйн картые үшөө бузарлажа байһаар. Латиин Америкын хэдэн оронуудта сэрэгэй хархис диктатуранууд үшөө галзуурһаар. Эдэ оронуудай арадууд тиимэ диктатурые бүхы эльгэ зүрхөөрөө үзэн ядадаг, харин гадаадын монополистнууд тэдэниие мүн лэ тиимээр энхэрэн һайшаадаг юм. Тиихэһээ байтагай зарим оронуудта хархис хүсэнүүд доботолгодо орожо, бэеэ даанхай байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй үедэ олоһон демократическа эрхэ сүлөө болон туйлалтануудыень арадуудһаа буляан хаһана. Чилидэ болоһон үйлэ хэрэгүүд энээниие гэршэлнэ.

Гэбэшье мүнөө үе сагта эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалай һайн һайхан зорилго бодолнууд гансал тэмсэлшэдые бии болгоно бэшэ, харин мүн илагшадые бии болгоно ха юм. Юундэб гэхэдэ тэдэ зорилгонуудай түлөө арбан, зуун, мянган хүнүүд бэшэ, харин олон олон миллион хүнүүд тэмсэжэ байна ха юм. Тэдэ зорилгонууд айхабтар хүсэтэй түшэг тулгууритай. Тэрэнь социализмын оронууд болон залуу национальна гүрэнүүд мүн.

Эдэ хүсэнүүдэй холбоо харилсаан хадаа бүхы хүн түрэлтэнэй агууехэ туйлалта, уласхоорондын оршондо харилсаха бүхы гуримай хубилһанай эгээл эли тодо гэршэнүүдэй нэгэн мүн гэжэ бидэнэр мартаха ёһогүйбди, мартаха эрхэгүйбди.

Социалис гүрэнүүдэй болон бэеэ даанхай сүлөөрһэн оронуудай бүтэмжэтэй һайн эб найрамдалта политика ябуулһанай ашаар мүнөө дэлхэй дээрэ уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларха тээшээ хубилжа байна. Энээниие эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд халуунаар амаршална.

Түгшүүрилтэ байдалай иигэжэ һуларһанай ашаар дэлхэйн ядерна һүйдхэлтэ дайнай аюул эсэслэн усадхагдаагүйшье һаа, нилээд холодуулагданхан. Энэ бүхы хүн түрэлтэнэй айхабтар ехэ туйлалта гэжэ бидэнэр тоолонобди. Ядерна дайнай болоо һаань, гансал Европо болон Америкын болбосон гүрэнүүд хохидоод дүүрэхэ аал? Тэрэ дайнай үхэлэй амисхал ямар нэгэн түбиие алгадан гараха аал? Дэлхэйн бүхы арадууд нэгэл агаараар амилдаг. Тиин түби дэлхэймнай агаарыншье, тэрээн дээрэхи амгалан байдалшье хубаагдашагүй.

Манай орон улам ехэ газар нютагуудта түгшүүрил һуларуулхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ тиимэ һуларалгые дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэнэ. Ази, Африка болон Латиин Америкын арадуудай, гүрэнүүдэй зүгһөө хүсэл зоригой, оюун ухаанай, харюусалгын, эршэ хүсэнэй гүйсэд дүүрэнээр гаргагдаагүй һаань, дэлхэйн политикада тэдэнэй нүлөөлөөгүй һаань, дурсагдаһан зорилгые оройдоо дүүргэхын аргагүй гэжэ бидэнэр гүйсэд ойлгонобди.

Манай баримталдаг үзэл һанамжа иимэ: гүрэн бүхэнэй бэеэ даанхай байдал болон бүрин эрхые хүндэлдэг байял, хэн нэгэндээ эсэргүү сэрэгэй ябуулгануудые огто бү хэел, хүсөөр орохобди гэжэ бэе бэедээ занахаяа болиел гэжэ бидэнэр бүхы оронуудта дурадханабди. Эбтэй эетэйгээр зэргэ оршохоһоо гадна, али бүхы талын холбоо харилсаа улам үргэдхэн хүгжөөе. Иимэ уряатайгаар бидэнэр бүхы правительствануудта ханданабди. Мүн лэ иимэ уряатайгаар ниитын хүсэнүүдтэ ханданабди. Манай һанахада, эдэ хүсэнүүд уласхоорондын харилсаае хубилгаха хэрэгтэ ехэ оруулалта хэжэ шадаха юм.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй Москвада болоһон дүүрэһээр һара болобо. Тэрэ конгресстэ дэлхэйн 140 гаран оронһоо делегадууд ерэһэн байгаа. Индиин ниитын хүсэнүүдэй делегаци эгээл түлөөлэлгэ ехэтэй делегацинуудай нэгэн байгаа. Тиимэһээ Съезднүүдэй Кремлиин ордон соо тэрэ делегациин үнэн зүрхэнһөө амаршалха золтой байһандаа баярлаабди. Пленарна заседанинууд болон конгрессэй комиссинуудта мянга гаран хүн үгэ хэлээ. Иимэ элдэб янзын үзэл баримталдаг, элдэб шүтөөн мүргэлтэй, элдэб социальна холбоотой хүнүүд урдань хэзээшье нэгэ хэрэгэй түлөө—эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй һайн һайхан хэрэгэй түлөө урдань иигэжэ сугларан нэгэдээгүй бэлэй. Намдал адли конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаһан хүн бүхэн дэлхэйн арадуудай һудалай сохисые, энхэ амгалан байдал тээшэ тэдэнэй буурашагүй эрмэлзэлые мэдэржэ байгаа бээзэ.

Энхэ амгалан байдал тээшэ арадуудай эрмэлзэлые социализм гүйсэд дүүрэнээр харуулна. Энэнь ойлгосотой. Юундэ ойлгосотой гэхэдэ, коммунис обществые байгуулха, хүн бүхэнэй улам ехэ боложо байгаа материальна болон оюун сэдьхэлэй хэрэглэмжые гүйсэд дүүрэнээр хангажа шадаха, хүн бүхэнэй гүйсэд дүүрэнээр хүгжэжэ шадаха общество байгуулха гэээшэ манай зорилго, совет арадай болон социалис оронуудай бүхы арадуудай зорилго мүн. Иимэ зорилго туйлахын тулада бидэндэ эб найрамдал хэрэгтэй, найдамтай аюулгүй байдал хэрэгтэй байһаниинь элитэ.

Энэ зорилго бэелүүлхэ замдаа бүри мүнөө ехые туйлаабди. Бидэнэр социализм байгуулаабди. Хүниие хүнэй дарлан мүлжэхэ ябадал, элдэб бүхы янзын мүлжэлгэ, тэгшэ бэшэ эрхэтэ байха, баһан доромжолуулха ябадалнууд манай обществоһоо бусалтагүйгөөр зайсуулагданхай. Завод болон фабриканууд, хүдөө ажахын предприятинууд — эдэ бүгэдэ манай орон дотор арадай юм. Тиимэһээ тэрэнэй аша туһада эсэргүү хэзээшье хэрэглэгдэдэггүй. Ажалгүй байха, үлэсхэ ядарха гэхэ мэтэ мүлжэгшэ байгуулалтын зүгһөө ажалша хүндэ тохёолдуулдаг социальна гай гасалангууд усадхагданхай. Үндэһэ яһатануудай үһөөр хэлдэхэ, бэе бэедээ этигэхэгүй ябадал үгы боложо, хани барисаан, аха дүүгэй холбоон мандан бадараа. Совет эрхэтэн бүхэн һургуулида һураха, соёл культурын баялигта хүртэхэ гүйсэд эрхэтэй болоо юм.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨЕ ТОДОРХОЙГООР УДАРИДАХ

Республикын колхозууд болон совхозуудай партийна организацинуудай секретарьнарай семинар-зүблөөн эндэ һая КПСС-эй обкомдо болоһон байна. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, тэрэниие улам тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ тухайда үргэн хөөрэлдөөн эндэ болобо. Элидхэлшэ, КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Баднев**, үгэ хэлэгшэд энэ асуудалаар һанамжануудаа хэлэһэн байна.

ҮҮСХЭЛ БАДАРУУЛХА, АЖАЛШАДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ ХҮСЭН

Ороной түрүү коллективүүдэй жэшээгээр Буряад ороной ажалшад юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Республикын хото, хүдөөгэй ажалшад мүрысэн хүдэлхэдөө, үүсхэл эдэбхи гаргана. ЛВРЗ-гэй С. И. Маковейн хүтэлбэрилдэг бригада табан жэлэй түсэб дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаа. Энэ жэлдэ тус бригада 15 процентээр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэн байна. Заводой 2500 хүдэлмэришэд Маковейн бригадын үүсхэл дэмжэнхэй. Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой Д. К. Тумурова мүн лэ иимэ үүсхэл гаргаһан байна. Фабрикын 500 хүдэлмэришэд табан жэлэй түсэб дүрбэн жэлдэ дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Дарья Касьяновна гурбан жэлэй түсэб хоёр жэл хахадай туршада дүүргэбэ.

Малшад, тарияашад, механизаторнууд эдеэ хоолой зүйл ехээр абажа, гүрэндэ худалдахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсонхой. Һү ехээр һаажа, гүрэндэ худалдахын түлөө Яруунын аймагай колхозууд болон совхозуудай һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаһан үүсхэл, хониной мяха, ноохо ехээр абахын, түл олоор абахын, хонин һүрэгөө үдхэхын түлөө Хэжэнгын аймагай совхозуудай хонишод болон мэргэжэлтэдэй гаргаһан үүсхэл энэл хэрэгтэ зорюулагданхай.

Табан жэлэй түсэбэй гол зорилгонуудые үзэл суртаалай талаһаа хангаха хүдэлмэриин гол шухалань социалис мүрысөөн болоно. Хоёр үг зорилго бэелүүлхэ хүсэлэнтэйгөөр мүрысөөн эмхидхэгдэнэ. Экономическа үндэр дээдэ үрэ дүн туйлаха, хоёрдохёор, ажалшадые коммунис үзэлөөр хүмүүжүүлхэ хэрэг нарижуулан һайжаруулха.

Эдэ хоёр зорилго шиидхэхэ арга замууд хоорондоо нягта холбоотой. Ажалай эрхим үрэ дүнгүүдые туйлахын түлөө тэмсэхэ ёһотойбди. Тиигэбэшье бидэнэр, коммунистнууд, экономикын үрэ дүнгүүдһээ саагуур хараха зэргэтэйбди. Тэды тонно, центнер эдеэ хоолой зүйлнүүдые абахадаа, хүн зон ямар хүсэл эрмэлзэлтэй ябааб гэжэ хараха болонобди. Ажал хэжэ ябахадаа, хүн ургаа гү, эрхим амжалта туйлахадаа, оюун бодолынь баяжаа гү гэжэ ажаглаха зэргэтэйбди. — гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Эгээ тиимэһээ ниитын хэрэгые тус тус ажалшанай үйлэ хэрэгтэй холбодог социалис мүрысөөн хадаа коммунис хүмүүжүүлгын хурса зэбсэг мүн болоно.

Олониитын зохёохы ажал мүн гэжэ Ленин мүрысөөе тодорхойлһон юм. Ажалшадай нүхэр ёһоной урилдаан хадаа үүсхэл, эдэбхи бадаруулдаг хүсэн болоно.

— Шэнэ табан жэлэй гурбадахи жэл дүүрэжэ байна. Манай совхозой тарияашад, малшад энэ жэлдэ абаһан уялгануудаа дүүргэхэ дүтэлөнтөө, — гэжэ Байгалай совхозой парткомой секретарь **А. П. Ключерев** мэдүүлбэ. Совхозоймнай механизаторнууд, тарияашад 72.704 центнер тарья хуряагаа, дунда зэргээр гектарай 15,6 центнер орооһон абтаа. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб дүүргүүтэй байна. 107 һаалишадай 32-ынь байгша оной ноябриин 20-до гүрэндэ һү худалдаха уялгаяа дүүргэһэн байна. Береговской, Нюкска, Еланьска һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ социалис уялга байгша оной ноябриин 10-да бэелүүлбэ. Энэ жэлэй социалис уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөн ехэ үүргэтэй байһаниинь элитэ.

Социалис мүрысөөе үнэхөөрөө үрэ нүлөө ехэтэйгээр эмхидхэхын тулада үшөөл бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха, мүрысөөндэ ёһын тэдысэ хандаха ябадал үгы хэхэ шухала, — гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Мүрысөөнэй зорилго тодорхой, хүн бүхэндэ ойлгосотой байха зэргэтэй.

Партийна, совет, профсоюзай, комсомолой болон ажахын организацинуудай зүгһөө мүрысөө хүтэлбэрилгэ һайжаруулха хэрэгтэ «Социалис мүрысөө һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол ехэ удха шанартай байба. КПСС-эй обкомой бюро дээрэ энэ тогтоол зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Партийна организацинуудай секретарьнарай, профсоюзуудай комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн дээрэ мүрысөө хүтэлбэрилдэг дүршэл тухай асуудал хэлсэгдэһэн байгаа. Эдэ хэмжээнүүд мүрысөө хүтэлбэрилхэ хэрэг зарим тэды һайжаруулһан байна.

Тиигээшье һаа, олон газарта хүсэд дүүрэн удхатай социалис уялганууд үшөөл зохёогдоногүй гэжэ элидхэл дотор заагдаба. Загарайн, Хяагтын аймагуудай олон ажахынуудтахи партийна комитедүүд энэ хэрэгтэ үшөөл хайша хэрэгээр хандаһан'шэ гээрээ. Зарим ушарта ёһын тэдысэ социалис уялга баталһан болоод орхидог байна. Энээндэнь мэргэжэлтэдшье хабаададаггүй, экономическа талаһаань һайса харажашье үзэгдэдэггүй байна.

Ажалша хүн бүхэнэй социалис уялга бэедээ даажа абаад, зон нүхэдэйнгөө үмэнэ шахаа тангаригаа үгөөд, сүг хүдэлдэг нүхэдтөө урилдан ажаллаха—эгээл энээндэнь социалис мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы шэнжэ шанарынь харагдана бшуу. Тиин гэтэр, зарим ажахынуудта хүн бүхэнэй арга боломжо хаража үзэнгүй абаһан тон адлихануудууд уялгануудые хэража болоно. Хоринн, Захааминай, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудта иимэ баримтанууд үзэгдэдэг байна.

Хонишон, һаалишан, үхэршэн болон бусад ажалшан бүхэнэй дүүргэжэ боломоор аад, бии байһан арга боломжонуудаа сүм хэрэглэхээр уялга абаха хэрэгтэнь партийна комитедүүд туһалха ёһотой. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ хэрэгтэ хабаадаха зэргэтэй.

Мүнөө 1974 оной социалис уялганууд хаа хаанагүй абтажа байһан үе. Тиимэһээ партийна комитедүүд энэ хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар хандажа, тусхай хүнүүдтэ уялгануудые зохёохо хэрэг даалгаха ёһотой. Тиин коллективүүдэй уялганууд тус тус ажалшадай бэедээ даажа абаһан уялгаһаа үндэһэлэгдэхэ зэргэтэй.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮРИМҮҮД

Элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд энэ асуудалда ехэ анхарал хандуулба. Колхозууд болон совхозуудта социалис мүрысөөнэй дүрим тодорхой болонхой. Урмашуулгын хэмжээнүүд үргэнөөр хараалагдадаг болоо. Аймаг, колхоз гү, али совхоз дотор түрүү һуури эзэлэгшэд, «мэргэжэлтэд соогоо эрхимлэгшэдые» тодорхойлходоо, олон тээһээнь хаража үзэдэг болоо. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагта хонишодой бригаданuудай мүрысөөндэ 100 эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга абагшад, түрүүшынхеэ түрэһэн 100 эхэ хонин бүриһөө 82 хурьга абаад, ноохо хайшалха түсэбөө дүүргээд, хурьгадые эхэһээнь һалгаахдаа тус бүридэнь 20 килограмм болгожо тушааһан хонишод илаһанда тоологдохо гэжэ дүримдэнь заагаатай. Эдэ тоонууд ехэшэгшье һаа, олон зоной туйлажа боломоор, олондо ойлгосотой, тодорхой тоонууд болоно. Баргажанай аймагта 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга абагшад эрхим хонишон гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ дүримтэй. Кабанскын аймагта үнеэн бүриһөө 3.000 килограмм һү һаагшад мүрысөөндэ илаһанда тоологдодог юм.

— Бүхы колхозниуудnай мүрысөөндэ хабаадана, бүхы һалбаринуудта ажалай урилдаан болодог байна, — гэжэ Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь **А. В. Ишигенов** хэлэбэ. Манай колхозой түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыбикжапов мүрысөө эмхидхэлсэдэг. Дэбтэртэй ябаад, һаалишадай үдэр бүри һааһан һү бүридхэжэ, һаамай доошоо орсо һаань, шалтагааниинь элирүүлэлсэдэг гуримтай. Мал ажалай мэргэжэлтэд мүн лэ иимэ дэбтэртэй ябадаг гуримтай. Ингэжэ мүрысөө эмхидхэхэдэ, социалис мүрысөөн үнэхөөрөө үрэ, нүлөө ехэтэй, үргэн дэлисэтэй болодог гэжэ бодото байдал гэршэлнэ.

Мүрысөөнэй дүрим зохёохо хэрэгтэ дутагдалнууд гарадаг байна гээд нүхэр Бадиевай элидхэл соо тэмдэглэгдээ. Ехэ дутагдалнуудай нэгэн гэхэдэ, дүримүүд тоб гэмэ тодорхой бэшэ, ажалай шанарай талаар туйлаха тоонууд хараалагданагүй. Энээндэ олон жэшээнүүдые харуулжа болоно. Хоёрдохёор, ямар дутагдал энээндэ гаранаб гэхэдэ, зарим газарта дүрим зохёоходоо, хоёр-гурбан хүнэй дүүргэжэ боломоор тоонуудые дүримдөө бэшэдэг байна. Жэшээнь, Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоздо 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абагшад мүрысөөндэ илаһанда тоологдохо гээд дүримдэнь бэшээтэй. Үнеэн бүриһөө 1.900 килограмм һү һааһан һаалишан мүрысөөндэ илаха дүримтэй. Энээнэйнь ёһоор харахада, энэ жэлдэ гансахан хонишон мүрысөөндэ илажа гараа. Һаалишадайшье дунда баһал иимэ байха ха. Гансахан түрүүшүүлдэ зорюулжа, мүрысөөнэй дүрим табижа болохогүй байна. Богонёор хэлэхэдэ, туйлаха тоонуудые мүрысөөнэй дүрим дотор бэшэхэдээ, түсэбһөө дээгүүр абаха, зүгөөр олонхи хүдэлмэрилэгшэдэй туйлажа боломоор тоонууд байха ёһотой. Энээнгүйгөөр мүрысөөндэ олониитые хабаадуулхань бэрхэтэй бшуу. Зарим һалбариин ажалшад— шоферууд, барилгашад, адуушад мүрысөөндэ хабаадуулагдадаггүй муутай.

УРМАШУУЛГЫН ХЭМЖЭЭНҮҮД

Урмашуулга зүбөөр хэрэглэхэ тухай элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тогтоһон байна. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлэгшэдые тэмдэглэхын тулада партийна организацинууд моральна, материальна урмашуулга зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Жэшээнь, Кабанскын аймагта социалис мүрысөөндэ илаһан һү һаалиин фермэнүүд «Ажалай алдар солын» аймагай самбарта бэшэгдэдэг, һаалишадай дунда түрүү һуурида гарагшадай нэрэ табан жэлэй түрүүшүүлэй аймагай дэбтэртэ бэшэгдэдэг байна. Эдээндэ зорюулагдажа, ажахынуудай түб һуурида туг үргэгдэдэг юм. Бусад һалбаринуудтахи мүрысөөндэ илагшадта шагнал үгтэдэг юм.

Моральна, материальна урмашуулга хэрэглэдэг тухайдаа Кабанскын аймагай «Байгалай» совхозой парткомой секретарь **А. П. Ключерев** зүблөөн дээрэ дэлгэрэнгытэйгээр хөөрэбэ. Түрүү хүниие олониитын урда үргэхэ, магтаха гэзшэ тон ехэ хүмүүжүүлхы удха шанартай. Энээнэй хажуугаар материальна урмашуулга мүн лэ ехэ удхатай гэзшэ. Энэ урмашуулга ажалай түлбэридэ оролсодог байна. Энэ талаһаань харахада, шэнэ табан жэлэй үнгэрһэн хоёр жэл хахад соо хүдэлмэришэн бүхэн дунда зэргээр жэлдээ 100 түхэриг эрхим ажалайнгаа түлөө нэмэжэ абадаг байба. Жэлэй дүнгөөр түрүү һуурида гараһан һаалиин фермэдэ 200 түхэригэй шан үгтэхэ заабаритай. Тиигэхэдээ жэлэй туршада совхозой дирекциин, парткомой дамжуулгын Улаан туг 5 дахин абаһан коллектив байха зэргэтэй. Мүн лэ жэлэй дүнгөөр һаалишад, малшад, тугалшад, гахайшадта 100—50 түхэригэй шан үгтэхөөр хараалагданхай.

—Олониитын дунда түрүү хүниие үргэхэ, магтахада, ямаршье үнэтэй сэнтэй бэлэгүүдһээ дээрэ байдаг,— гэжэ саашань нүхэр Ключерев үргэлжэлүүлнэ. Мүрысөөндэ илагшын гэртэ баясхалан хүргэһэн бэшэг, Хүндэлэлэй самбарта дүрыень һуулгаха гэхэ мэтэнүүд ехэ удхатай байна. Гадна дамжуулгын Улаан тугаа алдаһан коллектив илагшадтаа абаашажа барюулдаг гурим бии болгообди. Тугаа асаржа ерэгшэд ажал хэрэг тухайдаа түрүү коллективтээ хөөрэжэ үгэдэг байна. Энэ гурим хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай, ажалай мүрысөө, урилдаа улам дэлгэдэг юм. Тиигээдшье мүрысэдэг коллективүүд хоёр һара соо нэгэ удаа бэе бэеэ шалгалсадаг гуримтай. Бэе бэедээ делегацинуудые эльгээлсэхэдээ, дүй дүршэлөө андалдадаг, дутагдалнуудаа элирүүлжэ, усадхаха хэмжээнүүдые хараалалсадаг байна.

Хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо гэзшэ коллективтэ, тус тус хүндэ дали жэгүүр ургуулдаг, амжалта тээшэ урялдаг хэмжээн мүн. Олониитын зүгһөө хүндэлүүлхэдээ, хүн гэзшэ ехээр урмашадаг гэзшэ. Совхозой хэдэ хэдэн коллективүүдтэ СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэ зэргэ, мүн Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэ зэргэ ойлгогдонхой. Эдэнэй нэгэн, Нюкска һаалиин фермэ бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, 1.000 түхэриг шан абаа.

Урмашуулгын хэмжээнүүдые зүбөөр хэрэглэхэдэ, хүмүүжүүлгын ехэ удха шанартай байһан тухайда Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь А. Ишигенов, Яруунын аймагай «Победа» колхозой парторганизациин секретарь **А. Ц. Сультимов**, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой парткомой секретарь А. П. Мальцев, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь **Б. М. Кырмыгенов**, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой парткомой секретарь **И. А. Ербанов** гэгшэд тогтон хэлэһэн байна.

Ажалша хүнэй туйлалта саг соонь хаража, тэмдэглэхэ гэзшэ айхабтар шухала.

— Тарилгын үедэ механизатор Жамса Сониев мүрысөөндэ илаба. Энэ хүнэй дүрые гоёор зураад үлгэлэмнай, ехэ нүлөөтэй байгаа һэн, — гээд Загарайн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь А. В. Ишигенов хэлэбэ. Хойшонхи үдэрнүүдтэнь энэ механизатор үдэр бүриингөө даалгабариие 120—130 процент дүүргэдэг байба. Үгышье һаа, коммунист-һаалишан Раднаева мүрысөөндэ ходо түрүү һуури эзэлдэг сөлөтэй хүн. Мүнөө жэлдэшье түрүүлжэ ябана. Байгша оной 9 һарын дүнгөөр энэ һаалишан үнеэн бүриһөө 2.020 килограмм һү һаагаа, жэлэй эсэс болотор энэ тоогоо 3.000 болгохо хүсэлэнтэй. Эрхим ажалайнгаа түлөө нүхэр Раднаева Ажалай Улаан тугай орденоор шагнагдаа. Энээнтэйнь дашарамдуулан, мүн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхэдэнь, партком, колхозой правлени амаршалга-бэшэг эльгээгээ. Энээндэмнай ехэ баярлаһан байгаа һэн.

— Ойрын хоёр жэл соо үнеэн бүриһөө хоёр мянган килограмм һү һаахын түлөө манай колхозой правлени, партком 1972 ондо ехэ ажал ябуулһан байгаа, — гээд Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Б. М. Кырмыгенов хэлэбэ. Энээндээ тааруулжа дүрим зохёогдоо, урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаа һэн. Жэлдээ 2.000 килограмм һү һааһан һаалишан ВДНХ-да ошохо путёвкоор шагнагдаха гэжэ заагдаа һэн. Энээнэй үрэ дүн яһала һайн байгаа. Хэрбээ 1971 ондо үнеэн бүриһөө 2.000 килограмм һү һааһан нэгэ һаалишан байгаа һаа, 1972 ондо эдээнэй тоо 14 болоо. Энэ жэлэй 10 һарын дүнгөөр 6 һаалишан иимэ дүн туйлаанхай. Үшөө 10 һаалишад энэ тоодо хүрүүтэй ябана. Ингэжэ мүнөө жэлдэ хорёод хүн ВДНХ ошохо путёвкоор шагнагдаха юм. 1973 оной социалис мүрысөөндэ илагшад гэһэн значогоор 20 хүн шагнагдаа. Үнгэрһэн үбэлжэлгын бүхэсоюзна мүрысөөнэй дүнгөөр табан малшад Советскэ Союзай орден, медальда хүртэбэ.

Моральна талаар урмашуулга олон янзын юм. Энээндэ творческоор, бодомжотойгоор хандаха шухала гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглэбэ. Ажахыдаа, өөһэдынгөө эрхэ байдалда таарамаар зохихоор урмашуулгын хэмжээнүүдые зохёожо хэрэглэхэ шухала.

Энээн тушаа һайса бодожо үзэхэ дурагүй хүтэлбэрилэгшэд, партийна комитедүүдэй секретарьнар дайралдадаг гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдэбэ. Бэлэн мүрыень хараад лэ, мүнгэн шан барюулаадхидаг ушар үсөөн бэшэ дайралдадаг юм. Энэ юугээрээ мууб гэхэдэ, мүрысөөнэй урмашуулха хүсые буруулдаг байна бшуу. Зарим ажахынуудта мүрысөөнэй дүрим ажалай нэмэлтэ түлбэриин дүримтэй адли байдаг. Жэшээнь, Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (мүнөө «Михайловский» совхоз болоо) эгээл иимэ баримта үзэгдэһэн байна. Энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд ажалай нэмэлтэ түлбэриин дүрим, социалис мүрысөөнэй дүрим зохёожо, плакат болгожо гаргаа. Теэд эдэ хоёрынь бэе бэеһээ ямаршье илгаагүй. Моральна урмашуулгашье эндэнь хараалагдаагүй. Имагтал мүнгэн шан үргэнөөр хэрэглэгдэдэг байба.

Бага багаар мүнгэн шан түрүүшүүлдэ үгэдэг ябадал үнинэй буруушаагданхай гэзшэ. Тиигэбэшье Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Яруунын, Баргажанай аймагуудай зарим ажахынуудта иимэ дутагдал үзэгдэһөөр. Жэшээнь, Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо трактористнуудай мүрысөөнэй дүн гаргахадаа, 5 түхэригэй шан үгэдэг байба. Мүн Баргажанай аймагай Хилганын колхоздо тарья хуряалгын үедэ комбайнернуудта баһа иимэрхүү шангууд хараалагданхай.

Олонхи газарта үнэтэ шан үгтэхөөр мүрысөөнэй дүримдэ хараалагданхай. Иимэ шангуудынь, үнэхөөрөө, мүнхэ дурасхаал болохоор үнэтэ зүйлнүүд байха зэргэтэй. Үшөө эндэнь түрүү хүнэй нэрэ обогынь бэшээтэй байгаа һаа, бүри һайн. Тиигэбэл, ажалай алдар солын ёһото дурасхаал болохо байна бшуу.

ДҮН ГАРГАДАГ ДҮРШЭЛ

Социалис мүрысөөнэй дүн гаргаха гэзшын шухала байһан тухайда зүблөөндэ хабаадагшад онсолон тэмдэглэбэ. Мүрысэгшэдэй дүн гаргажа, үргэнөөр харуулхын тулада партийна организацинууд оролдодог байна. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри гаргажа харуулдаг организацинууд республика дотор олон юм. Һүһалиин олонхи фермэнүүдтэ мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргажа харуулагдадаг байна.

— Һаалиин фермэнүүдэй мүрысөөнэй дүн арба — арбан хоногоор гаргадагбди,— гэжэ Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Б. М. Кырмыгенов хэлэбэ. Һарын дүнгөөр түрүү һуурида гараһан һаалиин фермэдэ колхозой правлениин, парткомой дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдадаг байна. Кварталай дүнгөөр һаалишадай зүблөөн үнгэргэгдэдэг гуримтай. Манай колхозтой мүрысэдэг «Маяк» колхозой делегаци ерэжэ, зүблөөндэ байлсадаг юм. Эндэ хоёр колхозуудай фермэнүүдэй мүрысөөнэй дүн соносхогдодог байна.

Тус колхозой гэшүүд ажалдаа амжалта туйлана, ажахын жэл һайнаар дүүргэжэ байна гэжэ парткомой секретарь мэдээсэбэ. Үнгэрһэн 1972 ондо мүрысөөнэй дүнгөөр һү ехээр һааһанайнгаа түлөө энэ колхоз КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг абаа һэн. Байгша оной 1 кварталай дүнгөөр мүн лэ партиин райкомой, аймагай гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байгаа. Байгша оной сентябриин 3-да гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй. Түсэбһөө гадуур тус колхоз 3.000 центнер һү гүрэндэ худалдаха юм. Мяха, ноохо гүрэндэ худалдаха түсэбөө бэелүүлһэн байна.

Мүрысөөнэй дүн гаргаха хүдэлмэри зарим тэды гуримшаашье һаа, энээндэ дутагдалнууд олоор үзэгдэһөөр, хайша хэрэгээр, ёһын тэдысэ хандаха хэрэг тохёолдоһоор. Энэ намартаа партиин обкомой бригада Загарайн аймагта энэ хэрэг шалгажа үзэһэн байна. Аймагай олон ажахынуудта мүры нэй дүн ехээр хожо гаргагдадаг байба. Ти мүртөө мүргсөөндэ һуури эзэлэгшэдэй гур лэ һуури тогтоогдонхой хойн совхоздо хабар рилгын үедэ дэлгэрһэн рысөөнэй дүн удаан са гаргагдаагүй байгаа. гай ажахынуудай хо мүрысөөн эмхидхэгд Коллективүүд мүрысэн саарһан дээрэ яһала тэй. Теэд энэ мүрыс дүн хэзээ гаргагдааб мэдэхын аргагүй гэжэ хэл дотор заагданхай. хозууд болон совхо мүрысөөнэй дүн һар гү, али квартал соо г даһан мүр сараа үгы. дутагдалнууд ганса эн магта хабаатай бэшэ, тээгүүршье иимэрхүү үзэгдэһөөр.

Мүрысөөнэй дүн гар даа, үйлэдбэриин, а һалбариин онсо шэнж ралсаха шухала байһа элитэ. Жэшээнь, һаали мүрысөөнэй дүн үдэр 10—10 хоногоор гарга лоно. Олон газарта ти шье байна. Хонишодой июль һарада дүүрэдэг дань, эсэсэйнь дүн энэ гаргагдадаг гэзшэ. ажахын хүдэлмэрилэг үдэртэ газар тарьял ажахыдахи дүнгүүдые ха гэхэ мэтэ болоно.

ЗУРАГЛАН ХАРУУЛҺАН ХЭРЭГСЭЛНҮ

Дүнгүүдыень үргэнөөр харуулха гэзшэ социалис мүрысөөнэй нэгэ ёһо гуримынь мүн. Зарим аймагуудта һара бүри бюллетень хэблэгдэдэг гуримтай. Мүн сахилгаан хуудаһа, дайшалхы хуудаһануудые гаргадаг байна.

— Социалис мүрысөөнэй ябасые саг соонь харуулха, мүрысэдэг коллективүүдэй бэе бэеэ шалгалсаха хэрэг эмхидхэхэ гэзшэ тон шухала, — гэжэ Яруунын аймагай «Победа» колхозой парткомой секретарь А. Ц. Сультимов хэлэбэ. Түрүү дүй дүршэлтэй танилсахын тула бэе бэедээ ябалсаха ёһотойбди гэбэ.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ олониитын эдэбхи үүсхэл бадаржа, түрүү онол арга дүршэл бии болоо гэзшэ. Түрүү хүнэй, коллективэй дүй дүршэл согсолһон тусхай хуудаһанууд хэблэгдэдэг байна. Мүрысөөнэй дүнгүүдые сасуулжа үзэхэ, түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ гэзшые В. И. Ленин социалис мүрысөөнэй гол ёһо гурим мүн гэжэ зааһан байдаг. Тиимэһээ энэ хэрэг хадаа партийна комитедүүдэй мүрысөө ударидаха гол асуудалнуудайнь нэгэн болохо байна.

Зураглан харуулһан хэрэгсэлнүүд тоб гэмэ тодо, уран хурса удхатай, доботолхы шэнжэтэй байха ёһотой. Харуулан ойлгуулха зүйлнүүд хадаа үзэл сурталай хүдэлмэриин хурса зэбсэг мүн болоно. Энэ талаар Яруунын аймагай «Победа» колхозой партийна организаци харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые шадамараар, һайнаар түхеэрээ гэжэ элидхэл дотор заагдаба. Социалис уялганууд, мүрысөөнэй дүнгүүд болон бусад харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд эндэ зохидоор түхеэрэгдэжэ нягданхай байдаг.

Фермэ, гүүртэнүүдтэхи улаан булангуудые, полевой стануудые зохидоор түхеэрхэ тухайда Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой парткомой секретарь А. П. Мальцев болон бусад үгэ хэлэгшэд тогтоһон байна. Политическэ хүдэлмэриин түсэб, ажахын, бригадын социалис уялганууд, мүрысөөнэй дүн харуулдаг самбар, стенднүүд, лозунгнууд, библиотекэ, элүүр энхын булан гэхэ мэтэнүүд улаан гуудтаа хэдэг байна.

Харуулан ойлгуулха х рэгсэлнүүдые уран шадамараар бэлдэхэ хэр гэжэ үгэ хэлэгшэд тэм бэд.

***

Олониитын дунда по ческэ хүдэлмэри улам наар, уран хурсаар яб эрилтэ мүнөөнэй эрх дал табижа байна. Соц мүрысөөн хадаа ажалша ниитые даалгагдаһан тээ коммунис ёһоор хаар, коммунис үзэл лоор хүмүүжэхээр һур һургуули мүн. Зарим та мүрысөөндэ түрүү эзэлэгшэдтэ эхэнхи һа табяад, дунда зэргэ яб болон мүн гээгдэг обёоронгүй гараха үзэгдэдэг. Иимэ дут нуудые усадхаха шуха жэ эндэ тобшологдобо.

Агитаторнууд, пол форматорнууд болон ле нүүдэй хүдэлмэри ту түсэбэй ёһоор ябуула болонхой. Эдэнэр ф гүүртэ, отаранудта га лекци, хөөрэлдөө хэдэг нүүдтэй юм. Ингэжэ даа, ажал үйлэдбэри бии болоһон бүхы шэн мэ обёорон, дары дэм дэлгэрүүлхэ гэзшэ үзэл талшадайшье, партийн лон ажахын хүтэлбэри дэй нэрэ хүндын хэрэг

Социалис мүрысөө һ руулха тухай КПСС-эй гай абаһан тогтоолнууд лективүүдэй хүмүүжүү хүдэлмэри шангадхаха тэ түлхисэ болоһон б Мүрысөө ударидаха һайжаруулха, парт профсоюзай болон а органуудай зүтһөө мүр эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ лаа табидаг болохо КПСС-эй ЦК-гай эрилт дые бэелүүлхэдээ, пар XXIV съездын шиидх нүүдые дүүргэхын т тэмсэлдэ ажалшадай э үүсхэл улам бадаруул на бшуу.

Колхозууд болон с зуудай партийна орган нуудай секретарьнарай лөөн дээрэ облпрофсо түрүүлэгшэ Л. С. Асе хэлээ.

КПСС-эй Буряадай мой нэгэдэхи секретар хэр А. У. Модогоев э лөөндэ хабаадалсажа, лэһэн байна.

Д. ЖУГДУРОВ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Колхозууд болон совхозуудта һүүлэй үедэ социалис уялганууды али али тээһээнь хаража абадаг болоо. Энээнһээ урда тээ гэды, эды шэнээн юумэ хэхэ гээд гансахан тоонуудые уялгадаа бэшэдэг һаа, мүнөө тад ондоо шэглэл баримталдаг болонхой. Жэшээнь, продукциин өөрын үнэ, ажалай бүтээсэ, газар, машина, техникэ болон бусадые хүсэд дүүрэнээр ашаглаха, эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ мэтын тоонуудые уялганууд соогоо заадаг болоһон байна.

— Али али тээһээнь бодожолжо, экономическа талаһаань хаража, манай колхознигууд социалис уялгануудые абадаг байна, — гэжэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой парткомой секретарь **А. П. Мальцев** хэлэбэ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд уялга абалганда заатагүй байлсадаг юм. Түрүүн хүн бүхэн тус тустаа уялгануудые абадаг, эдээнһээнь ниитэ колхозой уялга бүридэдэг гуримтай. Эдээнээ гоёор бэшүүлжэ, өлоной ябадаг газарта үлгэдэг байнабди. Нэгэ үдэр соо, арбан хоног соо, һарадаа хэды шэнээн һү һаахаб гэжэ һаалишад уялга абадаг байна. Мүн бэшэ бэшэ һалбариин хүдэлмэрилэгшэд, жэшээнь, комбайнернууд тус тустаа уялга абадаг гуримтай.

Уялга абахадаа, хүн заатагүй ондоо хүнтэй мүрысэхэ ёһотой бшуу. Энээнгүйгөөр ажалай урилдаан болохогүй. Тиимэһээ уялга абаад, договор баталха гэзшэ мүрысөөнэй гол шухала удхань болоно.

КПСС-эй райкомуудта

ПЛЕНУМ БОЛОБО

Хурамхаанай аймагай түб һууринда КПСС-эй райкомой ээлжээтэ пленум һалхан болобо. «Аймагай колхоз болон совхозуудта ниитын адууһа малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргэхэ тухай» асуудал пленумэй үзэмжэдэ табигдаһан байна. Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Дампилон И. Д. тус асуудалаар пленум дээрэ элидхэл хээ.

Энэ жэлдэ аймагай ажахынууд адууһа малда үбһэ, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриеэ эмхитэйгээр үнгэргэһэн байна. Хамта дээрээ 172 мянган центнер үбһэн, 11 мянган центнер сенаж, 17 мянган тонно силос, 60-аад мянган центнер һолоомон оэлэдхэгдээ. Энэнь нёдондоной-хиһоо холо ехэ болоно.

Хурамхаанай совхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ муу бэшэ дүнгүүдтэй ябана. Эндэ мяха үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлүүлэгдэжэ, гүрэндэ тушааха энэ жэлэй түсэб һаяар бэелүүлэгдэхэнь. Тиихэдэ Дэрээнэй, Гааргын совхозуудай коллективүүд гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһооһь урид үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Элидхэлшэ, мүн пленум дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэд адууһа мал үсхэбэрилгэдэ дайралдадаг дутуу дундануud тушаа, энэ жэлэй үбэлжэлгые эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэжэ, адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ зорилгонууд тухай асуудалнуудта гол анхарал хандуулба. Дэрээнэй совхозой директор М. М. Дагаев, Гааргын совхозой главна зоотехник Д. Д. Гомбоев, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Могойтын отделениие эрхилэгшэ И. Г. Иванов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна комитедэй секретарь В. С. Бадмаев, Хурамхаанай совхозой главна ветврач З. Р. Будаев болон бусад нүхэд пленум дээрэ табигдаһан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаһан байна.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Дагбаев К. Д. пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаараа партиин райкомой пленум зохихо тогтоол батальан абаһан байна.

Б. ДАРМАЕВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

Танилсагты: Загарайн аймагай «Гигант» колхозой эрхим тракторист Захар Григорьевич Щитин. Тэрэ байгша оной 9 һара соо «ДТ-75» түхэлэй тракторaар 855 гектар зөөлэн хахалалга хэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист З. Г. Щитин.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

БОЛЗОРТО САГҺАА УРИДШАЛА

Энэ жэлдэ аймагаймнай ажалшад малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, мал ажалай продукци элбэг дэлбэгээр абахын түлөө тэмсэжэ, ажалай бага бэшэ амжалта туйлана. Жэшээлэн хэлэбэл, Сэлэнгын совхозой малшад гүрэндэ һү, мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэбые хараалагдаһан болзорһоо уридшалан, энэ оной ноябриин 16-да сүм дүүргэбэ. Жэлэй түсэбэй ёһоор 13.540 центнер һүн гүрэндэ тушаагдаха һаа, бодото дээрээ 13.662 центнер худалдагдаа.

Энэ амжалтада совхозой үүлтэртэ малай Вершинскэ фермынхид өөһэдынгөө хубитые ехээр оруулаа. Тус фермын коллектив һү һааха жэлэй түсэбые дүүргэһэн тухайгаа бүри ноябриин зурганда элидхэһэн байна. Эндэхи малшад үнгэрһэн арба һара соо фермынгээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2.895 килограмм һү һаажа, аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Энэ хугасаа соо фермын түрүү һаалишад Рая Цыбикова, Ханда Галданова гэгшэд харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 3.491, 3.071 килограмм һү абажа шадаа. Мүн тиихэдэ Сэлэнгэ голоймнай суута һаалишан, Социалис Ажалай Герой Надежда Тадвашкина харууһалжа байһан үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 5.256 килограмм һү һаажа, ажалай гайхамшагта амжалта туйлаа.

Сэлэнгын совхозой һү һаалиин дүрбэн фермын дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ мүн Эреэлжын фермын коллектив бүтээсэ ехэтэ ажалаараа шалгараа. Эндэхи малшад байгша оной арба һарын дүнгөөр бүхы дээрээ 3.393 центнер һү һаажа, 2.857 центнерыень гүрэндэ тушаажа, урдаа хараалагдаһан даалгабаряа нэрэтэй түрэтэйгөөр б лээд, жэл соо һү һааха т ноябриин 18-да дүүргэж лаһан байна. Туйлаһан а таараа һанаагаа амаранг дэнэр энэ табан жэлэй, хэхы жэлдэ түсэбһөө 350 центнер һү һаахаар ригжонхой.

Тэмдэглэлтэй үшөө һайн зүйл гэхэдэ, Сэ совхозой малшад но 20-ной байдалаар центнер гэхэ гү, али жа сэбөөр хараалагдаһанда доо 236 центнер ехэ мя рэндөө тушааһан байна.

Тэрэшэлэн аймагай партсъездын нэрэмжэтэ гүрэндэ һү тушааха жэлэй түсэбые, мүн «Эрдэм» к зой малшад мяха худалдаг онойнгоо түсэбтэ даа уридшалан дүүргэһэнээ үдэрнүүдтэ элидхэбэ.

Ц. ГАЛДАН
хүдөө бэшэ

ЭНЭДХЭГ-СОВЕТ ХАНИ БАРИСААН БАТА БЭХИ!

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

тула, мүнөөнэй промышленность, оньһожоруулагдаһан хүгжэнги хүдөө ажахы тогтоохын тула совет хүнүүд эршэмтэйгээр, үсэд нэтэрүүгээр ажаллаха ушартай болоо. Эдэ жэлнүүдтэ манай хүнүүд хүшэр байдалда ажаһууха, олохон юумэ өөһэдһөө арсаха ушартай болоһон байна. Гэбэшье эдэнэр урма зоригтойгоор, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлһэн байгаа. Юундэб гэхэдэ, урдань ямар зорилгын табигдаад байһые, юунэй түлөө тэмсэжэ байһанаа эдэнэр һайн мэдэдэг һэн. Арадай эгээн үндэр мэдэрэлтэй, шэн габьяатай олон миллион хүбүүд, басагадые нэгэдүүлһэн Коммунис парти шэнэ общество байгуулгын замые тодо зүбөөр ойлгохо мэдэрэлээр совет хүнүүдые хүяглан зэбсэгжүүлээ, эдэнние баатаршалганuудта зоригжуулаа, ажалшадай ниитэ нэгэн хүсэн түгэс коллектив болгон нэгэдүүлээ.

Хүндэтэ ханинар! Орон бүхэн өөрын хараа түсэбтэй, түйлаһан амжалтануудаа хэмнэн согсолхын тула үндэһэлэн тоолодог өөрын он жэлтэй байдаг гээшэ. Имэ хараа түсэб, имэ он жэл Индидэшье бии. Энэнь — олон арбаад жэлнүүдэй турша соо энэдхэг арадай үсэд нэтэрүү, баатаршалгата сүлөөрэлгын тэмсэл хэһэнэй һүүлээр ороной бэеэ дааһан байдалтай болоһон 1947 оной август һарын үдэр мүн. Бэеэ дааһан байдалтай Индиин гаталһан зам түүхэтэ түйлай ехэ амжалта, илалтануудаар тэмдэглэгдээ.

Бидэ, экономическа талаараа гээгдэнги байһан оронние хүгжэлтэ дэбжэлтын замда гаргаха гээшэ ямар хүндэ хүшэр, бэрхэшээлтэйб гэжэ өөһэдынгөө дүй дуршэл дээрэ мэдэхэ совет хүнүүд, горитой, тодо хурса баримтануудые ёһоруунь сэгнэжэ шадахабди: хорёод жэлэй турша соо Индидэ промышленна продукци гурба дахин үргэдөө, ороохо тариа үйлэдбэрилгэ хоёр үлүүтэй дахин дээшэлээ; шубуун дэнгэй, керосин лаампын тортогто дарагдажа байһан Индиин зуу мянга гаран хото городууд, һуурин тосхонууд зайн галтай болоо. Зуу миллион шахуу энэдхэг үхибүүд һураха аргатай болоо; үндэр мэргэжэлтэй национальна кадрнууд — эрдэм наукын, техникын, соёл культурын элдэб һалбаринуудай мэргэжэлтэд орон дотор бэлдэгдээ.

Үшөө олохон орёо хүшэр, шиидхэгдээгүй асуудалнуудай таанадай үмэнэ оршожо байһыень бидэ мэдэнэбди.

Шэнэ Индиин барилгашадта, хүсэ шадалдаа эгигээн найдажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр, шэн габьяатайгаар бэелүүлжэ байһан түүхэтэ асари ехэ ажал хэрэгтэнь хүндэтэйгөөр хандангүй байжа болохогүй.

Арадай байдал һайжаруулха социально-экономическа үргэн ехэ хубилалтануудай демократическа шухала программа хүтэлбэрилхы парти — Индиин Национальна конгресс — табиһан байна. Тэрэ социализм байгуулха гэһэн зорилго урдаа табяа. Индиин политическэ ба ниитын үргэн олон ажал ябуулагшадай социализм байгуулхын түлөө тэмсэжэ байһаниинь мэдээжэ.

Ниитын хүгжэлтын замые һунгаан шэлэхэ гээшэ арад бүхэнэй доторой хэрэг болоно гэжэ, тэрэ энэ арадай өөһэдын хүсэл зорилгонуудаар, эрилтэнүүдээр, социально-политическэ байдалаар, ангиин хүсэнүүдэй хубаарилгаар элирхэйлэгдэдэг гэжэ бидэ ходоодоо тоолодог байгаабди, мүнөөшье тоолонобди. Хэрбээ мүнөө Индидэ социализм тээшэ хүгжэлтэ хэхэ тухай хөөрэлдөөнэй гаража байхада, энэнь танай ороной түүхэтэ дүй дуршэлһөө үндэһэлэн мүндэлөө гэжэ бидэ ойлгонобди. Дэлхэйн капитализм Индиие колониальна дарлалта мүлжэлгын гэнжэнүүдээр хүрмэн орёоһон байна. Тиин танай арадай саашанхи байдалаа ниитын иимэрхүү байгуулалтатай холбохые хүсөөгүй байһаниинь гайхалтай бэшэ!

Энэ талаар манай үзэл бодол һайн мэдээжэ. Социализм үргэн олониитэ арад зоной дунда зохёон байгуулхы түйлай ехэ эршэ хүсэ нэмээдэг гэжэ бидэ өөһэдынгөө дүй дуршэлһөө мэдэнэбди.

Манай ба социалис байгуулалта хэжэ байһан бусад оронуудай дүй дуршэл очдоо юумэн тухай хэлэнэ. Социализм байгуулхын тула имагтал ниитын харилсаагаа үндэһөөрнь хубилгахаһаа гадна, промышленность, хүдөө ажахы, арадай һуралсал, кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгые үргэнөөр хүгжөөхэ шухала. Энээнэй тула һайнаар хүдэлхэ хэрэгтэй эдэ бүгэдэ арадай эршэтэ ажалаар байгуулагдадаг. Гэхэтэй хамта, бидэ иигэжэ һайн мэдэнэбди: хэрбээ тодо зорилготой, политическэ хараа шэглэл бэелүүлгэдэ бата хүсэл зоригтой байгаа һаа, хэрбээ энэ хараа шэглэлэй арадта ойлгогдосотой, эдэнээр дэмжэгдэдэг байгаа һаань, социализм гээшэ бэелүүлэгдэмээр хэрэг лэ.

Дэлхэй дээрэ танай орондо олон һайн ханинарай, эдэнэй дунда танай дүтын, үнэн хани — Совет Социалис Республикануудай Союзай бии байһан ушар экономическа, социальна дэбжэлтын замаар Индиин хүгжэн дабшахадань таарамжатай байна гэжэ тоолонобди.

Манай гүнзэгы сэдьхэлэй талархалай, һаналаа нэгэдэлгын мэдэрэлтэйгээр Таанадта ханданаб, агуу ехэ, сүлөөтэ ба бэеэ дааһан Индиин зол жаргалтайгаар һалбаран хүгжэхыень энэ үндэр трибуна дээрэһээ совет арадай үмэнэһөө Таанадта, хүндэтэ энэдхэг аха дүүнэр, эгэшэнэр, хүсэнэб!

Хүндэтэ ханинар!

Мүнөө, бидэнэй уулзалгын дүүрэхэ дүтэлжэ байхада, минии һанал бодол эдэ үдэрнүүдтэ зүрхэ сэдьхэлыемнай эзэлжэ байһан гол темэдэ дахин дахин тэхэрин бусана. Энэмнай Советскэ Союзай ба Индиин хоорондохи харилсаа холбооной, хани барисаанай темэ болоно.

Манай багша, Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табигша Владимир Ильич Ленинэй халуунаар хүсэһэн, эрмэлзэһэн юумэн бэелжэ байна: Советскэ Союзай ба Индиин арадууд ёһотойл хани харилсаагаар холбоотой юм. Энэ хани барисаанинь Азида, бүхы дэлхэй дээрэ шухала удха шанартай политическэ улам ехэ эрхэ нүхэсэл боложо байна. Манай дүтын ханинарай дунда Индиин байһандань омогорхонобди.

Совет-индиин али бүхы хани харилсаа бэхижүүлхын түлөө олон жэлэй турша соо шууд сэхээр тэмсэжэ байһан госпожа Индира Ганди түрүүтэй Индиин правительствын хүсэлэл оролдолгые, танай ороной демократическа түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй хүсэлэл оролдолгые үндэрөөр сэгнэнэбди.

Индитэй хани барисаа, харилсаа холбоо тогтоохо гээшэ Советскэ Союзай гадаадын политикын таһаршагүй гол хубинь болоно. Колониализмын дарлалта мүлжэлгэ доро Индиин байха үедэшье бидэ таанадтай хамта байгаабди. Индидэ шэнэ гүрэн түрын эмхидхэгдэн байгуулагдаха үедэшье бидэ таанадтай хамта байгаабди. Индидэ тохёолдоһон хүшэр хүндэ, орёо хурса үе сагуудташье бидэ таанадтай хамта байгаабди. Ажабайдалайнгаа эрилтэнүүдые сахин хамгаалһан Индидэ элдэб түхэлэй гадаадын хүсэнүүдэй хашалта, харшалалта хэхээр һэдэхэдэншье бидэ таанадтай хамта байгаабди.

Баяр жаргалай үдэрнүүдтэ, туршалга шалгалтануудайшье үдэрнүүдтэ бидэ таанадтай хамта ябахабди.

Харилсаанаймнай хүгжэлтэ зүб замаар дабшана, бата бэхи үндэһэ һууритай.

Манай оронуудай хоорондохи хани барисаан имагтал правительствануудай, политическэ ажал ябуулагшадай бэшэ, харин арадуудай хэрэг болонхой. Манай арадуудай хани барисаанай ямар гүнзэгы үндэһэ һууритай байһыень бидэнэрэй мүнөөдэрэй уулзалгын оршон байдал эли бодоор элирхэйлэн батална.

Манай хани барисаанай хүгжэлтэ орьёл үндэрэй оройдо гараһантай адли: үндэр дээрэ гараха бүримнай бидэнэй урда улам ехэ хараа түсэбүүд нээгдэнэ. Бүри шэнэ, бэе тээшээ уряалан дуудаһан хараа түсэбүүдэй нээгдэхынь тула улам дээшээ абиран гараха дуран хүрэнэ.

Манай оронуудай аша туһада, дэлхэйн бүхы арадуудай аша туһада энэдхэг, совет арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан хэтын хэтэдэ һалбаһан мандаг лэ!

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаһан байна.

Митинг хоёр ороной улам бүри хүгжэжэ байгаа хани барисаанай, мүн заншалта хани харилсаагаа, холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангалгын хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри хэхые хүсэжэ байһанай толотомо манифестаци боложо үнгэрбэ.

Манай һайн һайхан уг зорилгонуудай аша туһада хамтаараа ажаллаябди.

Индиин Премьер-Министр Индира Ганди үгэ хэлэбэ.

Индира ГАНДИИН хэлэһэн үгэ

Бэеэ даанхай байдалтай болоодүй байхадаашье, манай сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ таанадай талархажа байһые бидэнэр мэдэрдэг һэмди. Харин бэеэ даанхай байдалтай болоһоноймнай һүүлээр, манай холбоо харилсаанай бэхижэн хүгжэхэ үшөө ондоо шалтагаан бии болоһон байна. Түбхын түрүүндэ томо промышленность байгуулха хэрэгтэ, ниитын сектортэ бидэндэ туһаламжа хэрэгтэй болоо һэн. Тиин Танай орон бидэндэ эгээл түрүүлэн тиимэ туһаламжа үзүүлһэн юм. Оройдоол тон һаяхан гээгдэнги орон байһан, толгойгоошье үргэхэ аргагүй, абяашье гараха аргагүй байһан орон, эгээл тэрэ Инди мүнөө танай туһаламжын ашаар дэбжэлтын замаар, социализмын замаар урагшаа дабшажа ябанал. Манай ороной үмэнэ орёо хэсүү, шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон, бэрхэшээлнүүд гэжэ үнэн. Гэбэшье бидэнтэй хамта манай үнэн сэхэ нүхэдэй байгаа сагта, энэдхэг арадай ходоодоо эрэлхэг зоритой байгаа сагта, бидэнэр бүхы бэрхэшээлнүүдые дабан гаража, урагшаа дабшахабди гэжэ мэдэнэбди.

Богоолшологдожо байха үедөөшье бидэнэр бусад арадууд тухай мартадаггүй байгаабди. Тиин хани барисаатай байе гэжэ таанадай хододоо дурадхадагтал адляар бидэшье али бүхы газар нютагта — Азида гү, али Африкада боложо байгаа сүлөөрэлгын тэмсэлые хододоо дэмжэдэг һэмди. Тэрэ үедэ Индиин дуун һулахан һэнааб даа. Элдэб олон хүсэнүүд бидэние айлгаха гэжэ оролдоо, олон хүнүүд бидэние абяагүй болгохо гэжэ һэдээ. Гэбэшье манай дуун — Индиин дуун хододоо зэдэлжэ байгаал. Инди тэрэ үедэ сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдтэ зэргэ шадалаараа али бүхы туһаламжа дэмжэлгэ үзүүлдэг бэлэй.

Таанад бидэндэ ходоодоо туһаламжа үзүүлдэг байгаат. Гэбэшье һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада танай манда үзүүлһэн туһаламжа илангаяа мартагдашагүй, сэдьхэл зүрхэндэмнай илангаяа бүхөөр хадуугдаа юм. Мүнөө эндэ гансал Делидэ һуудаг аха дүүнэрнай суглараад байна бэшэ, эндэ Индиин олон штадуудһаа хүнүүд сугларба. Тиин эндэ хэлэгдэһэн үгэнүүдые гансал энэ талмай дээрэ сугларагшад шагнажа байнагүй гэжэ Та мэдэнэт. Энэ үедэ олон мянган милиин саана байбашье, совет арад бидэние хаража, шагнажа байна ха юм.

10 миллион хүнэй нютаг оронһоо тэрьедэжэ, манай орон руу нэбтэрэн ороод, һүүлэрнь дайн сэрэгэй сорбхилон орьёлходо, Инди гансаардаа, тэрэнние хэншье дэмжэхэгүй гэжэ олон хүнүүдэй һанадаг байһан тухай Та мэдэнэ ёһотойт.

Тэрэ үедэ олон оронуудаар ябажа, бодото дээрээ ямар байдалай тохёолдоһые тайлбарилжа үгэһыемни Та мүн лэ мэдэнэ ёһотойт. Тиин тэрэ манай орондо юугээр дүүрээ һэм, мүн Бангладештэ, тэрэшэлэн бүхы дэлхэйдэ ямар хойшолонгуудтай байгааб гэжэ Та баһа мэдэнэт.

Эгээл тэрэ үедэ таанар манай гүйлтые анхарһан байнат. Манай оронуудай хоорондо хоёр талын хэлсээнэй хэгдэхэ үедэшье, мүн уласхоорондын оршондошье таанад хододоо бодото байдалые зүб ойлгожо, хододоо манай хани нүхэр, Бангладешэй хани нүхэр байгаат.

Энэ ушар бидэндэ ехэ этигэл найдабари, хүсэ шадал түрүүлээ һэн. Тиигээд тэрээнһээ урда договор баталха хүсэлэнтэй байгаашье һаа, тэрэ үедэ договорой баталгадахада, урдань манай оронуудай хоорондо бии байһан хани барисаан улам батадхагдаһан байна. Тэрэ шухала үедэ танай үзүүлһэн туһаламжа болон хани барисаан тон ехэ удха шанартай байһаниинь элитэ. Манай хани барисаан ямар нэгэн ондоо орондо эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй бэшэ гэжэ би урдань нэгэнтэ бэшэ хэлэһэн байнаб. Советскэ Союз манай орон хоёрой хани барисаае бусад ондоо оронуудта эсэргүү шэглүүлхэ ямаршье үндэһэн үгы бшуу. Таанад мүн лэ бүхы шахуу оронуудтай хани барисаатайт. Тэрээндэл адли бидэшье хани барисаагаа улам үргэдхэхэ гэжэ оролдодогбди. Тиимэһээ тэрэ үедэ Советскэ Союзтай манай баталһан договор ямар нэгэн ондоо орондо эсэргүү шэглэлтэй бэшэ байгаа юм. Энхэ амгалан, үнэн зүб байдалай аша туһада, бусад оронуудые дэмжэхэ хэрэгтэ манай оруулһан хубита гансал бидэндэ хүсэ нэмээ бэшэ юм гэжэ бидэнэр тоолонобди. Энэмнай бүхы дэлхэй дээрэхи энхэ тайбан, үнэн зүб байдалай хэрэгтэ ехэ туһа болоо гэжэ тоолонобди.

Нёдондо жэл Индидэ ямар хэсүү бэрхэ жэл болооб гэжэ таанар бүгэдэ мэдэнэт. Эндэмнай айхабтар ехэ ган гасуур болоо. Тиигээд манай арад, бэрхэшээлһээ айдаггүй манай ажалша арад тохёолдоһон байдалһаа уламжалан, ехэ һанаагаа зобожо байгаа. Тиин һунгаан олоһон замһаань хадууруулха, иишэ тиишэнь гүйбалзуулха гэжэ элдэб хүсэнүүдэй һэдэлтэ гаргаашье һаань, али бүхы бэрхэшээлнүүдые эрхим зэргээр дабажа, урдань һунгаһан замаараа ябажа байһан бүхы хүнүүдтэ би мүнөөдэр эндэ баясхалан хүргэнэб. Нэгэ үедэ бидэндэ гадаадаһаа үзүүлэгдэжэ байһан бүхы туһаламжа болюулагдажа, юумэнэй үнэ сэн айхабтараар дээшэлжэ, юумэ худалдажа абаха гээшэ айхабтар хэсүү боложо, бидэнэй мүнгэшьегүй, ороохо тарияшьегүй болоод байха үедэ, таанад бидэндэ мүн лэ ехэ туһаламжа үзүүлжэ, эндэ манай ИНК партиин түрүүлэгшын хэлэһэнэй ёһоор, бидэндэ ороохо тария үгэһэн байнат. Энээнэйтнай түлөө айхабтар ехээр баярлаа һэмди.

Танайда болоһон революци Индидэ болоһон революциһаа илгаатай байгаа. Таанар өөрынгөө замаар ябаат, харин манай зам танай замһаа нэгэ бага илгаатай һэн. Тиигээшье һаа, эб найрамдал яажа тогтоонижоруулхаб, уласхоорондын түгшүүрилые яажа һуларуулхаб гэхэ мэтэ олон асуудалаар бидэнэр таанадтай нэгэн адли һанамжа баримталнабди. Тиимэһээ уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ айхабтар ехэ юумэ хэһэнэйтнай түлөө мүнөөдэр эндэ Танние тусхай ёһоор амаршалнабди.

Эб найрамдал удаан сагта тогтууритай байха гү гэжэ сохом хэлэхэнь бэрхэтэй. Гэбэшье бидэнэр, мүн бүхы энэдхэг арад бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохын тулада урданайхидаал адли хүсэ шадалаа гамнахагүй гэжэ бата найдамтайгаар хэлэхэ байнабди. Гансал энхэ тайбан байдалай байгаал һаа, манай орон зорилгонуудаа дүүргэжэ шадаха, харин бидэнэр арад зондоо үгэһэн тангаригаа бэелүүлжэ шадаха байнабди.

Айхабтар сүлөөгүй байгаашье һаа, манай уряалые хүлеэн абажа, үсөөхэншье һаа үдэрөөр Индидэ ерэһэндэтнай тон ехээр баярланабди. Гансал правительство Танние баяртай һайханаар хүндэлнэ бэшэ гэжэ Та өөрөө хараат. Бүхы шахуу политическэ партинуудай энэ хэрэгтэ хабаадалсажа байһыень сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Мүнөөдэр энэ митингдэ энэдхэг арадай олон түлөөлэгшэдэй байһандань баярланаб. Тиигээд гудамжада ябахадаашье, аэропортдо буухадаа гү, али эгээлэй хүнүүдтэй уулзаха үедөө хүнүүдэй шэг шарайгаар Индиин Танние ямараар амаршалжа, Танда ямар дуратай байһыень харанат.

Тон богонихон болзор соо нилээд ехэ дэбжэлтэ түйлаһандатнай, Танние амаршалха, Советскэ Союз болон совет арадые мүнөөдэр амаршалха дурам хүрэнэ. Танай орондо айлшалһан Индиин бусад түлөөлэгшэдтэл адли бишье өөрөө энээнние нюдөөрөө хараһан байнаб. Танай орондо жэл ерэхэ бүри ямар ехэ хубилалтануудай боложо байдагые бидэнэр харадагбди. Танай ямар ехэ дэбжэлтэ, амжалта түйлаһыетнай өөһэдөө хараабди. Тиимэ тула бидэнэр ехэ баяртайбди. Юундэб гэхэдэ, манай ИНК-ын түрүүлэгшын хэлэһэнэй ёһоор дэбжэлтэ болон хүгжэлтэ хадаа хаа хаанагүй дэлгэрхэ ёһотой зүйлнүүд ха юм. Хэн нэгэн гээгдэнги байхадаа, тэрэ мүн бусадыешье мүн лэ гээгдэнги байлгана ха юм. Харин хэн түргэнөөр урагшаа дабшанаб, тэрэ бүхы хүн түрэлтэнние дахуулан хүтэлхэ аргатай

Би Танние, г-н Брежнев, үшөө дахин амаршалжа, баясхалангаа хүргэнэб. Тиигээд манай эндэ удаан байхагүйшье һаа, Индиие мэдэжэ ошохо байхат гэжэ найданаб. Советскэ Союз тухай, дотоодын болон гадаадын талаар Советскэ Союзай ябуулжа байгаа политика тухай Та бидэндэ ехээр хөөрөөт. Тиин Танние манай бэрхэшээлнүүдые улам һайнаар мэдэдэг болохыетнай, манай түйлаһтануудые, мүн бэелүүлхэ ёһотой зорилгонуудыемнай улам һайнаар мэдэдэг болохыетнай хүсэнэбди.

Урда зүгэй халуун наранай элшэ гэрэл манай гүнзэгы мэдэрэлые дулаасуулжа, тэрэние улам гүнзэгырүүлнэ гэжэ Та мэдэһэн байхат гэжэ найданабди. Манай орон танай ороной нүхэр юм. Тиин манай арад зон ямар нэгэн арадтай бодото ёһоор нүхэсэбэл, энэ нүхэсэлынь ходоодоо үнэн зүрхэнэй нүхэсэл байдаг. Танай болон манай оронуудай хоорондо тогтоһон хани барисаан ямар нэгэн халирхай зүйл бэшэ гэжэ ойлгонобди. Манай хани барисаан үндэһэн шухала зүйлнүүдтэ түшэглэнэ. Зарим нэгэн хүнүүд манай хани барисаанай удха шэнжые хазагайруулха гэжэ оролдодот. Тиимэһээ эдэ бүхы жэлнүүдтэ совет хүтэлбэрилэгшэд бидэние нэгэнтэшье хашаа хайраагүй, энэ тэрэ үйлэ ябуулга хэхыемнай нэгэтэшье бидэние баадхаагүй юм гэжэ энээнтэй дашарамдуулан онсолон тэмдэглэхые хүсэнэб.

Энэ тон шухала зүйл гэжэ тоолонобди. Юундэб гэхэдэ, Инди өөрынгөө замаар хүгжэнэ бшуу. Энэ замыемнай хэн нэгэн һайхашааха, харин хэн нэгэн һайхашаахашьегүйдөө болюхо байна бшуу. Энэ замаар дабшахадаа, арад зонойнгоо эрилтые дүүргэжэ шадахабди гэжэ һанадагбди. Энэ бэлэн зам бэшэ. Гэбэшье урагшаа ябаха тума бэрхэшээлнүүдэй олошорхо байбашье, урдамнай улам олон шэнэ үргэн хараа замууд нээгдэхэ гэжэ Та өөрөө, господин Генеральна секретарь, хэлээ һэнтэ.

Мүнөө үедэ бидэнэр элдэб бэрхэшээлнүүд болон һаад тойбонуудые дабан гаража, дэбжэлтын замаар урагшаа дабшажа ябанабди. Эхэ ороноо үлэсхэлэн хооһон байдалһаа сүлөөлхын тулада бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэбди. Тиин энэ хэрэгтэ бидэндэ урдань үзүүлһэн ехэ туһаламжа дэмжэдтынтнай түлөө, мүнөө үзүүлжэ байгаа туһаламжынтнай түлөө, мүн мүнөө хэгдэжэ байгаа хэлсээнэй ёһоор үзүүлэгдэхэ туһаламжын түлөө Танда үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди.

Танда болон танай ороной арад зондо һайн һайханние юрөөн хүсэхыемни зүбшөөгыт. **(Үни үргэлжэлһэн альга ташалга).**

Улаан хэрэмэй дэргэдэхи митинг Советскэ Союзай арадта энэдхэг арадай хани халуун мэдэрэлтэйгээр, угаа ехэ дуратайгаар хандадаг байһые эли тодоор харуулаа, хоёр ороной хоорондохи хани барисаанай, заншалта хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэг бэхижүүлхые тэдэнэй ехээр хүсэдэг байһые үнэмшэстэйгөөр гэршэлжэ үгөө.

Н. КОЛЕСОВ,
В. МАТЯШ.

Индиин фармацевтическэ промышленностиин хүгжэлтэдэ Советскэ Союз ехэ нүлөө үзүүлһэн байна. Мүнөө орон дотор «Индиан драгс Энд Фармасьютикалс» гэжэ гүрэнэй корпораци амжалтатайгаар хүдэлжэ байдаг юм. Тэрэнэй бүхы гурбан предприятинууд Советскэ Союзай туһаламжаар бодхоогдонхой. Тус предприятинууд Индиин Ришике, Хайдерабад, Мадрас хотонуудта хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хайдерабад хотын антибиотигуудай заводой нэгэ цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

РСФСР-эй Верховно Соведэй болохоёо байгаа ээлжээтэ сесситэй дашарамдуулан, РСФСР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин, һалбари һалбариин комиссинуудай, залуушуулай хэрэгүүдые эрхилхэ ба байгаали сахин хамгаалха комиссинуудай түлөөлэгшэдэй хамтын заседани депутат С. Н. Сабанеевэй түрүүлэлгэ доро ноябриин 27-до болобо. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Госпланай түрүүлэгшэ К. М. Герасимовай хэһэн РСФСР-эй арадай ажахые 1974 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй проект тухай, мүн РСФСР-эй финансын министр А. А. Бобровниковой РСФСР-эй 1974 оной гүрэнэй бюджедөй проект тухай, РСФСР-эй 1972 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай элидхэлнүүдые депутадууд шагнаһан байна.

Түсэбэй ба бюджедэй проектнүүдэй тус тус бүлэгүүдые уридшалан хаража үзэхын тула бэлэдхэлэй 12 хамтын комисси эмхидхэгдээ. РСФСР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджэтнэ, һалбари һалбариин комиссинуудай, залуушуулай хэрэгүүдые эрхилхэ ба байгаали сахин хамгаалха комиссинуудай гэшүүд эдэнэй бүридэлдэ ороно.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. В. Нешков, РСФСР-эй министерствэнүүдэй ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, Россин Федерациин Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд заседанида хабаадаба.

Энэл үдэртөө бэлэдхэлэй комиссинуудай заседани болоһон байна. Арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй, мүн РСФСР-эй 1974 оной гүрэнэй бюджедэй проектнүүдэй, 1972 оной бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосооной тус тус бүлэгүүдые хаража үзэлгэеэ эхилбэ.

СОВЕТ ОЛОНИИТЫН ҺАНАМЖА

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй дүнгүүдтэ зорюулагдаһан совет олониитын түлөөлэгшэдэй суглаан ноябриин 27-до Союзуудай байшангай Колонно зал соо болобо.

Конгрессто туһаламжа үзүүлхэ совет комитедэй түрүүлэгшэ, «Правда» газетын ахамад редактор М. В. Зимянин суглаан дээрэ элидхэл хэхэдээ, Конгресс үргэн олониие хабаадуулһаараа урда урдын дээдэ хуралдаануудһаа үргэн ехэ байгаа гэжэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Конгресс дээрэ хэлэһэн үгэ гүнзэгы удха шанартай гэжэ элидхэлшэ мэдүүлээ. Энэ үгэ үнэн зүб ба бата бэхи эб найрамдалай, аюулгүй байдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной программа боложо, уласхоорондын хэрэгүүдтэ ленинскэ хараа шэглэлые залан сэхээр, хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхые Советскэ Союзай эрид шиидэнги байһанай гэршэ боложо, уласхоорондын оршом соо олоной анхарал татаһан, һонирхол үүсхэһэн байна.

Олон хүнһөө бүридэһэн делегаци Конгрессэй документнүүдые ООН-ой Генеральна секретарьта, ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVIII сессиин түрүүлэгшэдэ, Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ барюулаа гэжэ элидхэлшэ мэдээсэв. Делегациие угтан абахадаа, ООН-ой Генеральна секретарь Курт Вальдхайм Конгрессэй ехэ амжалта түйлаһаарнь халуунаар амаршалба.

РСФСР-эй МАЛ АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Мал ажалай түрүүшүүлэй Бүхэроссин зүблөөн ноябриин 28-да Москвада нээгдээ. Колхоз, совхозуудай фермэнүүдэй мастернууд, ажахын мэргэжэлтэд ба хүтэлбэрилэгшэд, научна эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд, партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой болон ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэд зал соо сугларaa.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, министерствэнүүд болон зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд зүблөөндэ хабаадалсана.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев зүблөөе нээгээ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай Улаан тугые республикын түлөөлэгшэдтэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо З. Н Нуриев барюулһан байна. 1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ мал ажалай продуктнуудые элбэгээр абажа, ехээр худалдахын түлөө, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гараһанайнгаа түлөө Россин Федераци энэ шагналда хүртэһэн байгаа.

(ТАСС).

ТАРЯАЛАНГҺАА—ХЛОПОК, ПЛУГАА—БУРАЗДААДА

ТАШКЕНТ. (ТАСС-ай корр.). Оройн намар болоошье һаань, Узбекистанай плантацинууд дээрэ оньһото техникэ байһаар зандаа. Тариалан дээрэ үлэһэн хлопогой ургаса түргэн хуряахын түлөө хуряалгын бүхы машина тэмсэнэ.

Колхоз, совхозуудта хлопок таригшадай хоёр-гурбан бригадаһаа оньһожоруулагдамал ехэ отрядууд бүридүүлэгдээ. Хлопок түргэн хуряахын, ерээдүйн ургасын газар хахалха машинанууд эдэнэй мэдэлдэ үгтэнхэй. Имэ отрядууд үглөөнһөө эхилээд хойто үглөөгүүр болоторнь үргэлжэ хүдэлжэ, үдэрынь хлопок хуряана, һуниндөө газар хахална. Үдэр бүхэндэ республикын ажахынууд зуугаад мянган гектар газар хахалалгада бэлдэнэ.

Механизаторнууд плантаци дээрэ хорёод мянган трактор гаргаа, фосфорно үтэгжүүлгэ асараа. Колхоз, совхозууд шэнэ техникэ — республикын уһалагдадаг газарта хэрэглэхэдэ таарамжатай һайн байһа наа харуулһан дабхар плуг — абаа. Эдээгээр хахад миллион гектар газар элдүүрилэгдэхэ.

БОКС—ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГТОНОЙ СПОРТ

Боксоор республикымнай 1973 оной чемпионууд тодорбо һэн. Энээн тухай уншагшадта мэдээсэгдээ. Зүгөөр мүрысөөн хэр эмхидхэгдээб, боксдо дуратайшуул һанаа сэдьхэлээ ханаа гээшэ гү гэхэ мэтэ хэдэн асуудалда юрэнхы тобшолол хэхэ дуран хүрэгдэнэ.

ҺҮНИИН ТЭНГЭЭР ГОНГ ДУУДАБА

Ноябриин 23-ай үдэшын 5 сагта мүрысөөнэй туг үргэгдэжэ, ринг дээрэ тулалдаанууд эхилбэ. Теэд түрүүшын үдэр мүрысөөн хэды болотор үргэлжэлөө гэжэ һананат? Һүниин тэнгэй үнгэрһэн хойно. Харахаяа ерэгшэд һуужа эсэхэдээ, нойроо хүрэжэ. зөөлэн бүхэдэ диилдэжэ тулихадаа, гэр руугаа субаха баатай болоо. Харин рингдэ гараха ээлжээгээ хүлеэжэ һууһан спортсменүүдтэ ямар байгаа хаб? Бүшье хэлэе.

— Һүниин хоёр саг багта бууһан танилайдаа хүрөөб, — гэжэ Захааминһаа ерэһэн нүхэр хөөрэжэ байгаа һэн. —Яахабши, газаа хонохо бэшэ ха даа, үүдыень наяргажа, тэрэ айлайнгаа нойрыень һамшааха баатай болгодоол даа.

Саашадаа энэ хэбээрээ эмхидхэхэ болоо һаань, эртээнһээ эдихэ хоолоо эбэртэлээд, унтаха унтарияа һугабшалаад, ошоболнай дээрэ бэшэ гү? Сэхыень хэлэхэдэ, танил таладаашье, гэр бүлынхидтөөшье петухай хуутайлха болотор бокс харааб гэжэ үнэншүүлхэнь бэрхэтэй байна. Ехэдээл һаа, худалаар хэлэһэн хүн болоод һалагдахал.

Үгы даа, мүрысөө имэээр эмхидхэжэ болохогүй. Респорткомитет, тэрэнэй боксын федераци, түрүүшынхиеэ имэ мүрысөө үнгэргөө бэшэ. Энэ талаар бидэ баян дүршэлтэйбди. Теэд тэрэ дүршэлөө мартаха ёһогүйбди, боксдо дуратайшуулай сагые, энэ эрэлхэг зоригтоной спортдо дурлалыень хүндэлхэ ёһотойбди.

«ГЭЗЭГЭТЭЙ» БОКСЕР

«Боксер № рингдэ дуудагдана» гэһэн соносхолой зэдэлэмсээр, «хүхэ» углуу-да һаглагар ута үһэтэй хүбүүн ерэжэ зогсошобо. Үйлсэ гудамжада мүртөө тулгама үһэтэнии хаража дадашоо гээшэ бэзэбди. Зүгөөр ринг дээрэ тэрэ хүбүүн даншье һаа ёһо буруугаар харагдаа. Зал соо сугларһан зоной шууяан, наадалаан энээнэйнь харюу болоо. Ахамад судья Михаил Шантановай «мүрысөөндэ хабаадуулхагүй» гэһэн шиидхэбэри тон зүб байгаа. Совет спортсмен бүхэн саб гэмээр хубсаланхай, һахал һамбайдаа даруулаагүй байха ёһотой гэжэ мүрысөөнэй дүрим соо хэлэгдэдэг ха юм. Теэд ангашаһан майкатай гү, али уршагар трусытай боксёрые хаража һууханьн, һөөл таагүйл даа. Спортын мастернууд Федотов, Султумов, Плюснин, залуушуул Бугашеев, Федоров, Будажапов болон бусадай хубсаһа харахадашье зохид, тулалдажашье байхань урматай байба һэн. «Ринг дээрэ һалаар хубсалһан боксер гараха ёһогүй!» гэһэн шанга эрилтэ табихаар болообди.

«МАСТЕРЫЕ СОХИ!»

Мүнөө боксоор «үбшэлһэн» гэхэ гү, али энэ спортдо дуратайшуулда ханданабди. Тулюур, аймхай хүнэй арһан бээлэй баридаггүйнь мэдээжэ. Хүсэ шадалаа, эрэлхэг зоригоо хатуужуулхые эрмэлзэһэн хүбүүд рингдэ гарадаг. Теэд тэдээндэ дүршэл шадабари гансата ерэдэггүй. Нилээн хүлһөө адхажа (нэгэнтэ бэшэ шуһаяашье гэжэ нэмэе), ахашуулдаа булигдаһаар, илаһанай баяр, шүүгдэһэнэй уйдхар амасаһаар боксер хүдэржэдэг, бэеэ бэлдэг гээшэ. Яахабши, спортсмен бүхэнэй зам арюун, һанаһан соо байдаггүй ха юм. Хэдэн һара, жэл соо бэеэ һорижо-һорижо, бэлдэжэ-бэлдэжэ ерээд лэ, рингдэ гараһан аад, нюдэ сабшаха зуура эдэ бүгэдэнөө алдажархиха ушар захаһаа тохёолдодог. Эндэ одоол эрэлхэг зориг, тэсэбэри хэрэгтэй. Уйтан зосоохитой, һэбхи зантай хүн боксеркоёо ондоо нэгэндэ бэлэглэбэлнь холо дээрэ.

Зүгөөр бидэ боксёрнуудтаа ямараар хандадагбибди? Хэдэн жэшээ дурдая. Буряад оронойнгоо нэрэ нилээн нэрлүүлһэн, РСФСР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн, уласхоорондын уулзалгануудта хэдэн удаа амжалтатайгаар хабаадаһан, СССР-эй спортын мастер Павел Федотов рингдэ гаража ерэнэ. Нүгөөдэ углуудань спортын мастерта кандидат Сафонов зогсоно. Залуу спортсмен аха нүхэртэеэ шадалаа үзэлсэхэеэ тэсэжэ ядана. Гонгын хан гэхэтэй адли үсэд шанга тулалдаан эхилшэбэ даа. Сафонов добтолжо, нюдэ балай шаана. Теэд мастер һэри•жэтэй, тиимэ бэлэхэнээр тудуулха хэбэргүй. Сафоновой нюдарганууд. Федотовой бээлэй, мүр дээгүүр сууряагайгаар пас-тас бууна. Гэнтэл:

— Мастерые сохи! — гэжэ нэгэн хашхаржархиба.

— Үбгэжөөлые дара! — гэжэ нүгөөдэнь дууряаба.

Павел Федотов эдэ үгэнүүдые дуулаһан лэ байха. Тэрэ юун гэжэ бодолтойб? Боксын гоё һайхан техникэ сэгнэхэ сэнэггүй, һалихай һэбхи зантай хүнүүд имэ аягүй, хулиган ааша гаргана бшуу. Федотов муухай хашхараа соносоошогүй болоод, үлүүсэ орболзоһон залуу нүхэрөө һайсахан «адислаад», чемпионой нэрэ зэргэдэ дахинаа хүртэбэ һэн. Сафонов шүүгдэһэнөө мэдэрэн, мастерай гар барижа, толгойгоо дохибо. Харин энэ үедэ зал соо эшхэрхэ, һүхирэлдэхэ абяан соностожо байба. Эгээ эндэ судья-информатор тэдэ хүнүүдтэ зохидхоноор ойлгуулха байгаал даа. Теэд үгы.

37 наһатай спортын мастер Бато Нимаев тухай һайн һайхан үгэнүүдые омогорхон хэлэмээр лэ. Тэрэ СССР-эй хэдэн удаа чемпион байһан. Вильнюста мэнэ һаяхан үнгэргэгдэһэн оронойн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ бронзо медальда хүртэһэн Волгоградай 36 наһатай боксёр Ивановтол адли шамбай солбон зандаа. Хүлеэгдээгүй добтолго, шадамар хамгаалга харуулһан зандаа. Бато Нимаев юһэдэхиеэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Буряадай боксын түүхэдэ гансал Василий Шабаев 10 дахин чемпион болоһон юм. Мүнөө ветеринарна эрдэмэй кандидат, доцент Шабаев хүдөө ажахын институтда багшална. Нимаев энэ рекорд дабтажа гү, али ахижашье болохонь ха. Теэд энээн тухай хэлэхэеэ һананагүйбди. Ушар юуб гэбэл, Нимаевай тулалдажа байха үедэ шэхэндэ хажар һүхирөөн, эшхэрээн мүн лэ дуулдаа.

Нэрэ солото боксёрнуудаа хүндэлжэ һураял, нүхэд. Хажуудашни һууһан нэгэнэй аашалхаяа һанабал, гарыень угзараял, амыень татаял.

САГ СООХОНОО

Нёдондо нэгэ мэдээжэ боксёрнай рингтээ хахасажа, тренерэй ажалда гараа бэлэй. Боксдо дуратайшуул тэрэниие халуунаар үдэшөө һэн. Үдэшэлгэ хэзээдэшье гунигтайшагаар үнгэрдэг гээшэ аабза. Тиихэдэ: «Саг ерээ ха юм даа, хожом ринг дээрэ харахаяа болиһомнай харамтай байна. Теэд бокстоёо хахасаагүйш. Һурагшадшни нэрэ солыеш үргэлжэлүүлхэ», — гэжэ шэбшэн һуугаа бэлэйбди. Теэд үнгэрэгшэ мүрысөөндэ тэрэ үдэшэһэн боксернай дахяад лэ гаража ерэбэл даа. Спортдо имэрхүү ушар али олон дайралдадаг. Командынгаа, нүхэдэйнгөө һэшхэлдэ тэрэ боксёр бээлэйгээ үмдэхэ баатай болобо ха юм гэжэ хёморһон сэдьхэлээ сэхэлдюулхые оролдогдоо. Зүгөөр нэгэл раунд соо бэеэ зобоохын, суглрагшадай урма хухалхын түлөө рингдэ гараһанай хэрэг бии аал? Нэрээ һанаха хэрэгтэй! Дурсаад үзэел. Республикымнай чемпионууд Зонхоев, Ринчинов, Шабаев, Бадмаев, Митупов, Шантанов, Цуй Ю-сен болон бусад бэлиг шадабариингаа буураагүй, алдар солынгоо орьёл дээрэ сууряатажа байтар, рингтээ хахасаа һэм шуу. Хамаг юумэн саг, хэм соохоноо хэгдэхэдээ, таатай, зохид байдаг бэшэ гү?

ДАРИГҮЙ ГАЗАРҺАА УТААН ГАРАДАГГҮЙ

Заримдаа судьянарай гэмээр шууяан һүжэрдэг гэжэ хэлэе. Спортын мастерта кандидадууд Нагаслаев Осокин хоёр чемпионой нэрэ зэргэ буляалдахаяа гарабад. Гурбан раундын туршада эбсэшэгүй шанга тулалдаан болоо. Боксер Осокиной добтолго һураггүй оншотой, хамгаалгань бэхи байгаа. Теэд Нагаслаев шүүбэ гэһэн соносхолой дуулдахада, зоншье дарья табилдашоо РСФСР-эй габьяата тренер Антон Атарханов аман буруушаалта хэхэ баатай болобо. Хэды сагай үнгэрһэн хойно үнэн зүб шиидхэбэри абтажа, хүн зон номгороо һэн.

75 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэн сооһоо Зүүн-Сибириин технологическа институдай студент Базаров, «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Пермяков гэгшэд нэгэдэхи һууриин түлөө тулалдабад. Түрүүшын секундаһаа Базаровайнь алишье талаараа булюу байһаниинь элирээдхибэ. Уданшьегүй тэрэнэй зүүн гарай нюдарга Пермяковые нокдаунда оруулжа, судья тоо нээбэ. Тулалдаан дахяад эхилбэ. Дары илалта туйлаха гэжэ һэдэһэн Базаров нүгөөдынгөө бэлхүүһэн доогуур ёборжорхибо. Энэмнай наадании дүрим эбдэһэн ябадал болоно. Зүгөөр судья Ильин обёорбогүй. Базаров дахяад добтолхбдоо, дахяад лэ дүрим эбдэжэ. Пермяковые оборготуулжархиба. Эндэл судья тулалдаа зогсоожо, технологическа институдай студентдэ яла тоход, Пермяковые илаһанда тоолоһон тон зүб шиидхэбэри абаба. Юунэй болоһые обёороогүй зон баһал хашхаралдашаба. Тэрэл дары судья-информатор ойлгуулха байгаа бшуу. Теэд тиимэ юумэн болоогүй.

Бэлэдхэлгүй, мүн баһа журам муутай спортсменүүдые мүрысөөндэ хабаадуулһанай үлүү. Жэшээнь, эрхим барилдаашан Илья Гармаев юунэй түлөө (али барилдаашан нэрээ хухалхын түлөө юм гү!) рингдэ гарааб даа? Үгышье һаа, Захааминһаа ерэһэн 17-той хүбүүн Поспелов «Наа, бари!», «Ши юу хэжэ байнабши!» гэхэ мэтээр һүхиржэ байгаад, шаасалдаха юм. Ринг гээшэ наада энеэдэнэй ендэр бэшэ, бокс гээшэ шог зугаата зүжэг бэшэ, харин эрэлхэг зоригтоной спорт мүн.

Судья үнэн зүб шиидхэбэри абадаг, мүрысөөнэй дүрим, ёһо гурим хэлбэришэгүйгөөр баримталдаг хүн байха ёһотой ааб даа. Тиимэһээл тэрэ заншалта сагаан хубсаһатай ябана бшуу. Теэд тэрэ ринг дээрэ гү, али столой саана уялгата «албаяа» яһалал ёһо соохононь дүүргэһэн аад, амарха гэжэ гү, али сүлөө үедөө өөрынгөө командын, дуратай боксёройнгоо түлөө оог шууяатайгаар «үбдэжэ» орохонь харамтай. Банчиков, Ринчинов, Цыбикдоржиев мэтэ судьянарһаа зарим нүхэд жэшээ абахаяа янаб? Спортын судьягай нэрэ хүндые доройтуулха ябадалда эгсэ хаалта табиха саг ерээ.

Нээрээшье, даригүй газарһаа утаан гарадаггүй гэжэ зүб лэ хэлсэдэг байна.

С. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ТОБШОХОНООР...

✪ КОНЬКИГААР оронойн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Свердловск хотодо үнгэргэгдэбэ. Эндэ эхэнэрнүүдэй дундаһаа Москвагай 23-тай Вера Краснова 500 метрэй зайе 43,5 секунда соо гаталжа, оронойнгоо рекорд шэнэлбэ. Эрэшүүлэй дундаһаа Ленинградай студент Евгений Куликов 500 метрэй зайда 40,0 секунда харуулаа.

✪ ХОККЕЙГЭЭР оронойн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданда Москвагай «Крылья Советов» команда түрүүлжэ ябаһаар. Эдэнэр «Спартак» командые 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, оронойн чемпион — ЦСКА-һаа 9 очкогоор түрүүлбэ.

Мүнөө оронойнмнай хоккей наадагшад амаралтада гараба. Ушарынь хэлэхэдэ, декабрь һарада «Известия» газетын шанда хүртэхын түлөө мүрысөөндэ бэлэдхэл эхилэнхэй. Манайда айлшаар Чехословакиин, Швециин, Финляндиин, Польшын суглуулагдамал командануud ерэхээр хүлеэгдэнэ.

✪ БОКС. Вильнюс хотодо боксоор оронойн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн нааданда Ереванай Сурен Дурян, Краснодарай Виктор Литвинов, Ереванай Давид Торосян, Валентин Соколов (Чебоксары), Ждановай Владимир Харченко, Москвагай Анатолий Камнев, Волгоградай Валерий Удовик, Москвагай Александр Шипилов, Анатолий Климанов (Жданов), Москвагай Олег Коротаев, Орскын Евгений Горстков гэгшэд оронойн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

✪ МЭРГЭН буудагшадай дунда дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө Австралида үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ манай оронойн мэргэшүүл найман алтан медаль абаба. Тэдэнэй дунда Ленинградай Александр Адрошкин, Фрунзиин Владимир Андреев, Минскын Александр Кедяров, Петрозаводскын Валерий Постоянов гэгшэд бии.

САНАШАДАЙ УРИЛДААН

Улаан-Үдэ шадар саһанай багаар ороһон дээрэһээ республикын санашад Кабанскын аймагай Селенгинск тосхон шадар ошожо, үбэлэй хаһын эхилһэндэ зорюулагдаһан мүрысөө үнгэргэбэ. Селенгинск тосхондо ажаһуугшад санын урилдаанда ехэ, багагүй дуратай юм. Мүрысөөнэй эхилхын урда тээ Селенгинскын целлюлозо-картонно комбинадай парткомой секретарь Г. Ф. Елизов амаршалгын үгэ хэлэхэдээ, республикын спортсменүүдтэ амжалта хүсэһэн байна.

Эхэнэрнүүд 4×5 гэһэн эстафетэ дамжуулгаар зүргэ нээжэ, урилдааншье түлэг дундаа оробо. Эдэнэрэй урилдаһаар хэдэхэн минутын үнгэрөөд байхада, эрэшүүл 4×10 гэһэн эстафетэ дамжуулгын урилдаанда табигдана. Эхэнэр, эрэшүүлэйшье дунда «Труд» бүлгэмэй спортсменүүд хурдан солбоноор урилдаһаар саашалһан юм. Харин эхэнэрнүүдэй дунда хоёрдохи ээлжээнэй эхилхэдэ, «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Паначевская зайгаа 22 минута 29 секунда соо гаталжа, түрүүлшэбэ. «Спартагай» түлөөлэгшэ Гашкова хоёрдохи хүн фиништэ хүрэжэ ерэнэ. Удаадахи—гурбадахи, дүрбэдэхи ээлжээнэй дүн гаргахада, «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэд Галина Кащеева, мастерта кандидат Надежда Вершинина гэгшэд бусадһаа эрхим саг харуулжа, командаяа түрүү һуурида гаргалсаһан байна.

«Спартак» командын гэшүүд Таня Темникова, Люба Галецкая гэгшэд эрхимлэгшэдые ахижа шадангүй, командаяа хоёрдохи һуурида гаргаха баатай болоно. Гурбадахи һууриие «Буревестнигэй» хоёрдохи командын гэшүүд эзэлһэн байна.

Эрэшүүлэй дундаһаа арбан километрэй түрүүшын зайе «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ, спортын мастерта кандидат Василий Григорьев түрүүлэн гаталжархиба. Харин хүдөө ажахын институдай, «Спартак» бүлгэмэй Владимир Фомин, Михаил Глазков гэгшэд хоёрдохи һуури эзэлһэн байба. Эндэ «Буревестник» бүлгэмэй хүдөө ажахын институдай командануудай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө шанга тулалдаан болоо. Юуб гэхэдэ, эдэнэрэй дунда республикын суглуулагдамал командада оруулагдадаг хурдан солбон спортсменүүд олон юм.

Урилдаанай дүн гаргахада, хүдөө ажахын институдай спортсменүүд «Буревестник» командые 26 секундаар ахижа, түрүү һуури эзэлбэ. Гурбадахи һууриие ЛВРЗ-гэй спортын клубай санашад эзэлээ.

Эрэшүүл, эхэнэрнүүдэй дунда эстафетэ дамжуулгаар үнгэргэгдэһэн урилдаанда Марков арбан километрэй зайе 35 минута 55 секунда соо гаталжа, түрүүлһэн байна. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Надежда Вершинина табан километрэй зайе 20 минута 21 секунда соо дабажа шадаа.

Мүрысөөнэй түрүү һуури эзэлһэн спортсменүүд республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан байна. Зайгаа эрхим һайнаар гаталһан спортсменүүдтэ дурасхаалай бэлэг, грамотанууд барюулагдаба.

Н. ИВАНОВ.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТАНУУД БАРЮУЛАГДА[illegible]

Буркоопсоюзай правлени болон гүрэнэй худалдаа наймаанай, потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком олон жэлэй туршада хүдөөгэй ажалшадые эд бараагаар хангаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байһанайнь түлөө бүлэг хүдэлмэрилэгшэдые Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаба.

Буркоопсоюзай хиналтын таһагай инспектор Т. М. Кравцова, транспортна таһагай начальник П. Ф. Абросов, бэлэдхэлэй управлениин начальнигай орлогшо М. А. Виляк, главна бухгалтерай орлогшо А. М. Кубышкина болон бусад шагналда хүртэгшэдэй дунда бии.

Мүн лэ потребкооперациин ветеранууд А. С. Алексеев, А. М. Нелюбин, И. И. Чижик, А. И. Леонтьев гэгшэд Хүндэлэлэй грамотануудта, үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртөө.

РСФСР-эй потребсоюзай правлениин гүрэнэй худалдаа наймаанай болон потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота[illegible] хүртэһэн хүнүүд баһа[illegible] Арһа бэлэдхэлгын та[illegible] начальник Г. М. Тара[illegible]ский, Буркоопсоюзай [illegible] раанай сэн тогтоодог та[illegible] начальник Г. И. Белоу[illegible] гэгшэд тэдэнэрэй [illegible] оролсоно.

Д. КОЛМАКО[illegible]

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН•ТЕЛЕГРАФ•РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Индидэ ерээд байһан тухай гадаадын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Совет хүндэтэ айлшаниие Делидэ хани халуунаар угтаһан тухайнь совет-индиин хөөрэлдөөнүүд тухай газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта тунхаглана. Л. И. Брежневэй, Индира Гандиин хэлэһэн үгэнүүдые дүүрэнээр гү, али хуряангыгаар толилходоо, хоёр оронойн хани барисаан Азида, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха байна гээд элирхэйлэн тэмдэглэнэ.

Индиин түбэй газетэнүүд «Л. И. Брежневые хүндэмүүшэ халуунаар угталга», «И. Гандиин, Л. И. Брежневэй хоорондохи хөөрэлдөөнүүд — хоёр оронойн харилсаанай шэнэ шата», «И. Ганди Л. И. Брежнев хоёр талын харилсаанай түүхэдэ шэнэ шата нээхые уряална» гэһэн гаршагууд доро Л. И. Брежневэй хани ёһоной хөөрэлдөөнүүдые хэхэеэ Энэдхэг орондо ерээд байһан тухай информационно мэдээсэлнүүдые, корреспонденцинүүдые, статьянуудые тунхаглана.

Индиин «Нэшнлгеральд» газетэ ингэжэ бэшэнэ: «Хоорондохи хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо саашадань үргэдхэн хүгжөөхэ замаар Индиин, Советскэ Союзай шууд сэхээр дабшахаар шиидэнги байһан тухайда И. Ганди, Л. И. Брежнев үшөө дахин мэдүүлбэ». «Хоёр арадай аша туһада, Ази түбидэ ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал саашадань бэхижүүлгын аша туһада али бүхы харилсаагаа хүгжөөхые эрмэлзэжэ байһанаа бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зоной дүрбэнэй нэгэ хубиинь ажаһуудаг хоёр оронойн хүтэлбэрилэгшэд баталба», — гэжэ «Пэтриот» тэмдэглэнэ.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Индидэ ошолго СССР-эй, Индиин хоорондохи харилсаа саашадань хүгжөөхэһөө гадна, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгэй илан мандалгада горитой туһа нэмэри хэхэ байна», — гэжэ Венгриин «Мадьяр немзет» газетэ бэшэнэ.

Араб гүрэнүүдэй правительствануудай толгойлогшонорой Алжирта нээгдэһэн зүблөөн Израилиин ээрхэг түримхэйшүүлэй харата муухай ябуулгануудаа үргэлжэлүүлжэ байха үедэ араб оронуудай нэгэдэлэй улам бэхижэжэ байһыень элирхэйлэн гэршэлнэ гээд шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин зүблөөндэ хабаадагшадта амаршалгын бэшэг эльгээһэн байгаа. Энэ бэшэгыень газетэнүүд мүн лэ тунхаглана. Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал һэргээхын тула Советскэ Союз бүхы хүсэ шадалаараа оролдохо юм гэһэн амаршалгын бэшэг соохи үгэнүүдые Лондоной «Таймс» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Советскэ Союзда ленинскэ национальна политикын бэелүүлэгдэжэ байһан тухай ехэ статья Польшын «Трибуна люду» газетэ толилбо.

(ТАСС).

БЕЛГРАД

ҺАЙНДЭРЫЕ УГТУУЛАН

ТАСС

Ехэ һайндэртөө—республикын үдэртэ ба фашизмда эсэргүү тэмсэл хэдэг арадай сүлөөрэлгын вечэй хоёрдохи заседаниин 30 жэлэй ойдо Югославиин Социалис Федеративна Республика үргэнөөр бэлэдхэл хэжэ байна. Баяр ёһололнууд ноябриин 29—30-да Босниин эртэ урдын хото—Яйцта болохо юм. Олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн Югославиин арадай гүрэнэй үндэһэ һуури табиһан түүхэтэ заседани гушан жэлэй урда тээ эндэ болоо һэн.

Югославиин ажалшадай туйлаһан амжалтанууд тухай мэдээсэлнүүд оронойн бүхы заха булангуудһаа ерэнэ.

Һайндэрэй урда тээхи үдэрнүүдтэ Югославиин социалис республикануудай, хизаарнуудай ниислэл хотонуудта баярай суглаанууд болоно. Эндэ хэлэгдэһэн тоо, баримтанууд Югославиин ажалшадай туйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэнэ. Фашис булимтаралгын жэлнүүдтэ һандаргагдаһан, урдын гээгдэнги аграрна орон экономическа хүгжэлтэдөө ехэ амжалта, илалтануудые туйлаа. Дайнай урда тээ, 1939 ондо, Югославида 7 миллион шахуу тонно шулуу нүүрһэн малтагдадаг байһан һаа, харин мүнөө шахтёрнууд жэлдээ 30 миллионһоо үлүү тонно нүүрһэ малтан абана. Дайнай урда тээ Югославида автомобильна промышленность үгы байгаа. Мүнөө орон дотор жэлдээ 110 мянга гаран хүнгэн, 13 мянган ашаанай машина, 4 мянга шахуу автобус бүтээгдэнэ. Жэлэй турша соо 2 миллионһоо үлүү тонно гэхэ гү, али 1939 онойхидо орходоо, 10 дахин ехэ булад хайлуулагдана. Югослави зэд, сагаан туулга болон боксит ехээр үйлэдбэрилнэ. Югославиин үнгэтэ металлургиин продукци, гутал, хубсаһа хунар харин гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ.

Национальна һайндэрэйнгөө урда тээ туйлаһан амжалта, илалтануud тухайдаа мэдээсэхэ байһандаа Югославиин ажалшад омогорхон баясана.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой Генеральна секретариин элидхэл

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын ябаса тухай ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймай ээлжээтэ элидхэл эндэ тунхаглагдаба.

ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүдтэ сэрэгшэдээ үгэхые Ганын, Индонезиин, Непалай, Панамын, Перугай правительстванууд зүбшөөгөө гээд элидхэл догоо тэмдэглэгдэнэ. Ноябриин 23-най байдалаар ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүд 2506 хүнһөө бүридэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүдые материально-техническэ талаарнь хангаха Польшын, Канадын подразделенинүүдэй бүридэл, хүдэлмэриинь эмхидхэхэ тухай асуудалаар түгэсхэлэй хэлсээндэ гар табигдаа гээд ООН-ой Генеральна секретарь мүн лэ мэдээсэбэ.

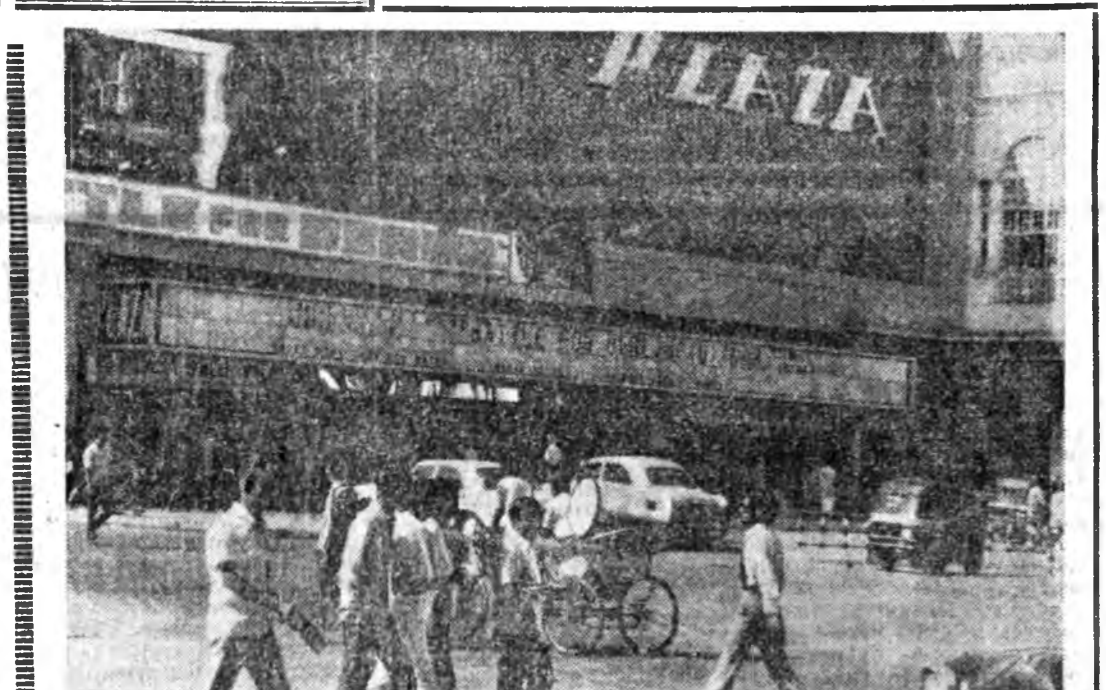

Индидэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй айлшалхын урда тээ ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Делиин «Плаца» кинотеатрта «Освобождение» гэжэ совет киноэпопейн харуулагдажа байһан үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ВАРШАВА

ВАРШАВАДА БОЛОҺОН ХӨӨРЭЛДӨӨН

КПСС-эй ЦК-гай П[illegible] бюрогой гэшүүндэ [illegible] дат, КПСС-эй ЦК-гай [illegible] ретарь П. Н. Демичев [illegible] ошохо замдаа Варш[illegible] тогтобо. Польшын А[illegible] Республикын ниислэл [illegible] до ерээд байха үедөө ПОРП-ын ЦК-гай Пол[illegible] рогой гэшүүн, ПОР[illegible] ЦК-гай секретарь Ф. Ш[illegible] чицтай, ПОРП-ын ЦК[illegible] секретарь Е. Лукашев[illegible] ЦК-гай уласхоорондын [illegible] һагые даагша Р. Фреж[illegible] уулзажа хөөрэлдөө.

СССР-һээ ПНР-тэ б[illegible] элшэн сайдай хабаа[illegible] тайгаар болоһон хөөрэ[illegible] хани халуун, үнэн зүр[illegible] оршон байдалда үнгэр[illegible]

АФИНА

ГРЕЦИДЭХ[illegible] БАЙДАЛ

Грецидэ болоһон сэр[illegible] урбалтын һүүлээр ар[illegible] полицида, мүн аюулгүй[illegible] хиха албанда Пападоп[illegible]сай тала баригшадые [illegible] шаалһаань буулгаха [illegible] ябуулга үргэлжэлһөөр. [illegible] дорхойлон хэлэхэдэ, [illegible]циин зэбсэгтэ хүсэнү[illegible] ахамад командалагша [illegible]рал Загорнанакос. [illegible] газарай армиин, агаара[illegible] рэгэй хүсэнүүдэй кома[illegible] лагшад тушаалһаа бу[illegible] даа. Түрүү отрядуудые [illegible] мандалагша генерал Ци[illegible] нис ажалһаа сүлөөлэгд[illegible] байна.

Сэрэгэй урбалтын [illegible] лээр эмхидхэгдэһэн [illegible] нистрнүүдэй кабинедэй [illegible] рүүшын заседани нояб[illegible] 26-да боложо, байгша [illegible] май болотор дотоодын [illegible] гүүдэй министрэй ту[illegible] эзэлжэ байһан А. Андр[illegible] пулос тэрэнэй толго[illegible] шоор томилогдоо.

Национальна радика[illegible] союз (ЭРЭ) гэдэг парт[illegible] холбоотой баруунай [illegible] баримталдаг политич[illegible] ажал ябуулагшад, Па[illegible] пулосай правительствын [illegible] рим гэшүүд энэ кабин[illegible] хэдэ хэдэн тушаал э[illegible] Тиигэжэ сэрэгэйхид гол[illegible] лэб засаг гартаа абаад [illegible] на.

ОСЛО. (ТАСС). «Гре[illegible] болоһон сэрэгэй шэнэ [illegible] балтаар Европын демо[illegible] дууд һанаата боложо ба[illegible] 1967 ондо болоһон ур[illegible] тын һүүлээр засаг га[illegible] абагшадһаа шэнэ хунта [illegible] һайн хубилалта хэх[illegible] байха гэжэ хүлеэгдэнэ. [illegible] урбалтаһаа грек арад [illegible] юумэ хүлеэжэ шадахаг[illegible] —гэжэ Норвегиин прем[illegible] министр Трюгве Брат[illegible] мэдүүлбэ.

Грецидэ болоһон сэр[illegible] урбалта тухай мэдээ[illegible] багаар ороошье һаа, [illegible] нэй демократида эсэргүү [illegible] рэгэй урбалта байһан[illegible] ойлгосотой боложо б[illegible] гээд тэрэ тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

Үргэнөөр дэмжэнэ

ТАСС

«ООН-ой Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүн гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджедүүдые 10 процентээр хороохо ба алмагдаһан мүнгэнэй зарим хубиинь хүгжэжэ байгаа оронуудта туһаламжа үзүүлэдэ хэрэглэхэ тухай» совет дурадхалые дэмжэжэ байһан тухайдаа ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVIII сессиин делегадуудай олонхинь мэдүүлээ. Зүблэхэ зүйлэй энэ гол шухала асуудалые Ассамблейн пленарна заседанинууд дээрэ зүбшэлжэ гэлжэлһөөр.

Сэрэгэй гаргашануу[illegible] хороолгоһоо ороһон м[illegible] хүгжэжэ байгаа гүрэнү[illegible] туһаламжа үзүүлэн г[illegible] шалха тухай совет де[illegible] циин тогтоолой прое[illegible] түрүүшын текстдэ СС[illegible] һээ ООН-ой дэргэдэ саг [illegible] гэлжэ байдаг түлөөл[illegible] Я. А. Малик ноябриин [illegible] да тодорхойлолто [illegible] Энэнь хүгжэжэ байгаа [illegible] нуудай аша туһада хар[illegible] сана гэжэ совет деле[illegible] тэмдэглээ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Индидэ ошоод байһан тухай материалнууд. КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ ба ВЛКСМ-эй обкомдо.

Хоёрдохи хуудаһанда: Республикын колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай секретарьнарай зүблөөн дээрэһээ.

Гурбадахи хуудаһанда: Индидэ болоһон митинг дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй ба Индира Гандиин хэлэһэн үгэнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Хилын саанаһаа. Элдэб һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

18.00—Дамжуулгын программа. 18.05—Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 18.35—Телепанорама.

«Орбита» харуулна:

19.00—«Время» — мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Инди ошоод байһан тухай. 20.00—«Рам ба Шиам»—уран һайханай фильм (Инди). Хоёрдохи сери.

Улаан-Үдэ харуулна:

21.00—«Социалис Югославиин 30 жэлэй ой» (буряадаар). 21.15—«Хүдөө ажахые мэдэхэ, ойлгохо университет». 21.45 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 22.00—«Куйбышевска область Эхэ орондоо элидхэнэ». КПСС-эй Куйбышевска обкомой нэгэдэхи секретарь В. П. Орлов хабаадалсана. 22.50—Концерт. 23.00 — «Время»—мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Инди ошоод байһан тухай.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

22.10 — «Возмездие» уран һайханай фильм (2-хи сери). 23.05—Конце[illegible]

САГАН УЛАРИ[illegible]

Мүнөөдэр республика[illegible] торнай үүлэтэйшэг ба[illegible] Байгал шадар бага [illegible] саһан орохо. Баруун т[illegible] секундын 5-9 метр хүс[illegible] гөөр һалхилха. Температ[illegible] 12-14, хойто аймагу[illegible] 14-18 градус, Улаан-Ү[illegible] һүниндөө 21-23, үдэ[illegible] 12-14 градус хүйтэн б[illegible] хоор хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[illegible]

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н 01666. Заказ № 00[illegible]